

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN VAHVISTAMA 24.10.2003
KAAVAEHDOTUS - MAAKUNTAVALTUUSTON HYVÄKSYMÄ 29.4.2002

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

SIGMA Σ KONSULTIT

KESKI-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

-Kaavaselostus-

29.4.2002 - Ympäristöministeriön vahvistama 24.10.2003

TIIVISTELMÄ

Kaavan lähtökohdat ja osallistuminen

Vuoden 2000 alusta voimaan tullessa maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaava korvaa aikaisemman rakennuslain mukaisen seutukaavan. Maakuntakaavassa osoitetaan aluevarauksia vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan laatiminen käynnistyi keväällä 1998. Kaavan tavoite on työstää voimassa oleva seutukaava uuden lain mukaiseksi 1. vaiheen maakuntakaavaksi ja samalla tehdä siihen tämänhetkisen suunnittelutilanteen ja maakuntakaavoituksesta annettujen ohjeiden edellyttämät muutokset, korjaukset ja täydennykset. Lisäksi kaavatyön yhteydessä käytiin läpi valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet siltä osin kun niiden katsottiin koskevan Keski-Pohjanmaata.

Kaavan laadinnan lähtökohdat perustuvat vuosina 1998-2000 kerättyyn aineistoon. Kesällä 2000 laadittiin lisäksi erillinen selvitys Keski-Pohjanmaan arvokkaista maisema- ja kulttuurialueista. Selvitys toimi pohjana kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita osoittaessa.

Kaavan valmistelun yhteydessä on pidetty kolme laajempaa kuulemiskierrosta ja yli 50 pienempää neuvottelu- ja esittelytilaisuutta. 1. kuulemistilaisuus oli 1.-22.2.1999 ja toinen 7.2.-7.3.2000. Molempien aikana oli neuvottelujen ohella materiaalia yleisesti nähtävillä. Kolmas merkittävä kuulemiskierros pidettiin kesän 2001 aikana siten että kunnilta pyydettiin alkukesästä kommentteja kaavaehdotusluonnokseen ja heinä-elokuun vaiheessa järjestettiin kolme muuta osallisuusneuvottelua.

Kaavaehdotus

Tässä kaavaehdotuksessa on esitetty kaikki keskeiset asiakokonaisuudet lukuunottamatta tuulivoimaloita, maa-aines- ja turvevaroja sekä keskustojen ulkopuolelle sijoittuvia vähittäiskaupan suuryksiköitä, jotka aihekokonaisuudet käsitellään seuraavissa maakuntakaavoituksen vaihekaavoissa.

Kehittämisperiaatemerkinnoin on ehdotuksessa osoitettu sellaisia aluekokonaisuuksia, joihin kohdistuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä alueidenkäyttöisiä kehittämistarpeita. Kehittämisen kohdealueita ovat ehdotuksessa Kokkolan kaupunkiseutu, Lestijokivarsi sekä Sillanpään alue Vetelissä. Näihin kohdealueisiin sekä Lohtajan Vattajanniemeen liittyy myös suunnittelumääräyksiä. Liikenneverkon osalta merkittävimmät uudet tielinjat ovat Kokkolan ohikulkutie ja Satamatie sekä Suomenselkätie Lestijärvellä. Parannettavia tieosuuksia on osoitettu lähinnä valtateille nro 8 ja 28. Lisäksi Pohjanmaan rata on kokonaisuudessaan osoitettu parannettavaksi pääradaksi tavoitteena suurnopeusjunien käyttöönotto välillä Helsinki – Oulu. Kaavaehdotuksessa on tutkittu myös kevyenliikenteen, viherverkostojen ja moottorikelkkailun runkoreitistöjen yhteistarpeita.

Kaavan eri osien erityisominaisuuksia on ilmaistu rasteri- ja viivamerkinnoin. Näitä ominaisuuksia ovat mm. kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet, tärkeät tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet sekä Natura 2000 –verkostoon ehdotetut alueet. Laajin yhtenäinen maisema-alue on osoitettu Lestijokilaaksoon Himangalta Lestijärven kunnan rajalle. Natura-alueet keskittyvät maakunnan itäosiin.

Aluevarausmerkinnoin on kuvattu muita maankäyttömuotoja ja ne pohjautuvat pitkälti nykyiseen maankäyttöön tai muun maankäytön suunnittelun yhteydessä tutkittuihin ratkaisuihin.

Kaavan vaikutukset

Maakuntakaava vaikuttaa erityisen myönteisesti ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön lähes kaikilla tutkituilla osa-alueilla. Myös kaavan vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen ja talouteen ovat myönteisiä. Maakuntakaavan runsaat maisema- ja kulttuurialuevaraukset ylläpitävät viihtyisää ja monipuolista elinympäristöä ja luovat samalla edellytyksiä matkailuun ja virkistykseen liittyvien elinkeinojen kehittämiseen.

Laajat suojelualuevaraukset aiheuttavat mahdollisia ristiriitoja muun alueellisen kehittämistoiminnan kanssa. Ne on huomioitava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Muutoin maakuntakaavan haitalliset vaikutukset ovat seurausta suurimmista infrastruktuurihankkeista eli lähinnä uusien tielinjojen toteuttamisesta.

Kaavan toteuttaminen

Maakuntakaava toteutuminen tapahtuu välillisesti, lähinnä alempiasteisen kuntakaavoituksen ja viranomaisten edistämismittelin kautta. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 32.1§). Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista (MRL 32.2§).

Jatkosuunnittelu

Maakuntakaavoitus on prosessi, joka jatkuu seuraavissa vaiheissa nyt käsillä olevaa kaavaehdotusta täydentävillä ja tarkentavilla vaihekaavoilla. Kyseessä olevan kaavaehdotuksen vahvistumisen jälkeen maakuntakaavoitusta on tarkoitus jatkaa myös laatimalla kehittämispainotteinen maakuntasuunnitelma. Seuraava kokonaisuusmaakuntakaava on ohjelmoitu vahvistuvaksi vuonna 2010.

SISÄLLYSLUETTELO

1	ESIPUHE	5
2	LÄHTÖKOHDAT	6
2.1	KAAVA-ALUEEN JA VAIKUTUSALUEEN KUVAUS.....	6
2.2	RAJOITUVIEN ALUEIDEN MAAKUNTAKAAVOITUSTILANNE	6
2.3	OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA.....	6
2.4	OLEMASSA OLEVA TIETOPOHJA.....	6
2.5	LAADITUT LISÄSELVITYKSET	7
2.6	MAKUNTAKAAVOITUKSEN TIETOKANSIO.....	7
3	KAAVAN LAATIMISEN PERUSTEET	8
3.1	KAAVOITUKSEN LÄHTÖKOHTA	8
3.2	KAAVASSA KÄSITELTÄVÄT ASIAKOKONAIUUDET.....	8
3.3	VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	8
3.4	MAKUNTASUUNNITELMA	9
3.5	VOIMASSA OLEVAN SEUTUKAAVAN KORVAAMINEN	9
3.6	KUNTIEN KAAVOITUSTILANNE.....	10
4	TAVOITTEET	10
5	MAKUNTAKAAVAN VALMISTELU	11
5.1	KAAVAN VALMISTELUVAIHEEN SISÄLTÖ	11
5.2	VALMISTELUVAIHEEN OSALLISTUMINEN	12
6	MAKUNTAKAAVA	13
6.1	SISÄLLÖN KUVAUS MERKINNÖITÄIN	13
6.1.1	<i>Kehittämisperiaatemarkinnät</i>	13
6.1.2	<i>Osa-aluemerkinnät</i>	15
6.1.3	<i>Aluevarausmerkinnät</i>	17
6.2	KAAVAMÄÄRÄYKSET JA SUUNNITTELUOHJEET	22
6.3	KAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN	24
6.4	KAAVAN SUHDE KUMOTTAVAAN SEUTUKAAVAAN	25
7	MAKUNTAKAAVAN VAIKUTUKSET	27
7.1	MAKUNTAKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT	27
7.2	ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET	27
7.3	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI OSA-ALUEITTAIN	27
7.4	VAIKUTUSTEN KUVAUS OSA-ALUEITTAIN	28
7.4.1	<i>Maakuntakeskus Kokkola</i>	28
7.4.2	<i>Lestijokivarsi</i>	29
7.4.3	<i>Vattajanniemi</i>	30
7.4.4	<i>Vetelin Sillanpään – Sulkaharjun välinen alue</i>	30
7.4.5	<i>Valtatie 8 liikennekäytävän kehittäminen</i>	31
7.4.6	<i>Rannikko- ja saaristoalue</i>	31
7.4.7	<i>Kaustinen-Veteli-akseli ja Perhojokilaakso</i>	32
7.4.8	<i>Arvokkaimmat maisema- ja kulttuurialueet: Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki- Hangasneva-Säästöpiirineva</i>	32
7.4.9	<i>Pohjanmaan rata</i>	32
7.5	KESKI-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN KOKONAISSVAIKUTUKSET	32
7.6	KAAVAN VAIKUTUSTEN YHTEENVETO	39
7.6.1	<i>Rakenteelliset vaikutukset</i>	40
7.6.2	<i>Verkostoihin liittyvät vaikutukset</i>	41
8	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUSMENETTELY	41
9	MAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN	41
10	SEURANTA JA JATKOSUUNNITTELU	43
10.1	KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT	43
10.2	SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN	43
10.3	JATKOSUUNNITTELU.....	43

LIITTEET:

Karttakuva 1. Vaikutusten arvioinnin osa-alueet (sivun 27 jäljessä)

Karttaliitteet: 1a. Kehittämisaalueet
1b.
2a. Liikenteen kehittämiskohteet
2b.
3a. Maisema ja kallioalueet
3b.
4a. Pohjavesialueet
4b.
5a. Natura 2000 alueet
5b.
6a. Aluevaraukset
6b.
7a. Virkistysalueet
7b.
8a. Liikenne
8b.
9a. Suojelualueet ja kohteet, muinaismuistokohteet
9b.
10a. Tekninen huolto
10b.

Tekstiliitteet: 1. Käytetty tietopohja

2. Valmisteluvaiheen neuvottelut

3. Tiivis aihepiirikohtainen luettelo maakuntakaavassa osoitetuista kohteista

Kaavakartta: 1:200 000

1 ESIPUHE

Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitettu maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia on osoitettu vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on ollut tarpeen.

Tämän 1. vaiheen maakuntakaavan ensisijainen tarkoitus on työstää voimassa oleva seutukaava maakuntakaavaksi ja samalla tehdä siihen tämän hetkisen suunnittelutilanteen ja maakuntakaavoituksesta annettujen ohjeiden edellyttämät muutokset, korjaukset ja täydennykset. Kaavaa laadittaessa on kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan kiinnitetty huomiota maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen (lukuun ottamatta keskustojen ulkopuolelle sijoittuvia vähittäiskaupan suuryksiköitä); alueiden käytön ekologiseen kestävytyteen; ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin; pohjavesivarojen kestävään käyttöön; maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin; maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen. Maa-ainesvarat ja tuulivoimatuotanto on siirretty käsiteltäväksi seuraavassa maakuntakaavoituksen vaiheessa.

Maakuntakaavoituksen ohjelmoinnista ja laatimisesta vastasi maakuntakaavoituksen neuvottelukunta, johon kuuluu kunkin 12 kunnan kaavoituksesta vastaava viranhaltija. Maakuntakaavoituksen ideointi- ja kehittämisvastuun hoitamisesta vastasi maakuntakaavoitustyöryhmä, johon kuuluvat:

Veli-Pekka Koivu	Kokkolan kaupunki, puh. joht.
Eino Pihakari	Kokkolan kaupunki
Kalevi Lindfors	Halsuan kunta
Juhani Vähähyyppä	Kannuksen kaupunki
Mikko Heikkilä	Vetelin kunta
Gerhard Lindell	Keski-Pohjanmaan liitto

Varsinaisen kaavoitustyön suoritti Sigma Konsultit Oy Kokkolasta Keski-Pohjanmaan liiton toimeksiannosta ja maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan valvonnassa. Työn projektipäällikkönä toimi arkkitehti Jouni Laitinen, jonka lisäksi työhön osallistui Hannu Tikkanen, Pekka Kokki, Minna Vesisenaho, Petri Rintala, Päivi Männistö ja Marika Sandkulla. Selostuksen ympäristövaikutusten arviointiosuuden luonnoksen laati Maa ja Vesi Oy Helsingistä, jossa työstä vastasi FK Sakari Grönlund.

Tämän kaavaehdotuksen on Keski-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksynyt 29.4.2002

Kokkolassa 29.4.2002

Roy Sabel
Maakuntavaltuuston
puheenjohtaja

Mika Lintilä
Maakuntahallituksen
Puheenjohtaja

Altti Seikkula
Maakuntajohtaja

Jouni Laitinen
Kaavan laatija

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kaava-alueen ja vaikutusalueen kuvaus

Kaava-alue käsittää Keski-Pohjanmaan maakunnan joka jakautuu Kokkolan ja Kaustisen seutukuntiin. Kuntia liiton alueella on 12. Alueen kokonaismaapinta-ala on 5280 km² mikä on 1,73 prosenttia Suomen valtion maapinta-alasta. Väestömäärä on n. 70.000 henkeä eli vajaa 1,4% Suomen väestöstä. Liiton alue rajoittuu Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntiin.

Luonnon- ja maisemamaantieteellisesti tarkastellen maakunta muodostuu pääpiirteissään kahden Pohjanmaan joen, Perhon- ja Lestijoen vesistöalueista. Jokilaaksojen itäisimmät osat sijoittuvat Suomenselän maisemamaakuntaan ja länsiosat Pohjanmaan maisemamaakuntaan, Keski-Pohjanmaan maisemaseutuun. Maakunnan vedet laskevat Perämereen lukuun ottamatta aivan itäisimpiä osia, jotka kuuluvat Kymijoen vesistöalueeseen. Kasvimaantieteellisessä jaottelussa maakunta sijoittuu keski-boreaaliseen vyöhykkeelle.

Lähinnä työssäkäynnin perusteella muodostuva toiminnallinen vaikutusalue leviää pääasiassa Pohjanmaan maakunnan pohjoisosiin eli Kruunupyyn – Pietarsaaren suuntiin sekä koillisessa Ylivieskan suuntaan.

2.2 Rajoittuvien alueiden maakuntakaavoitustilanne

Maakuntakaavoitus on valmisteluvaiheessa kaikissa Keski-Pohjanmaan liittoon rajoittuvissa liitoissa. *Pohjois-Pohjanmaalla* kaavaluonnos on ollut nähtävillä 18.12.2001 – 31.1.2002. Kaavaehdotus tulee maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi keväällä 2003. *Etelä-Pohjanmaalla* vastaava luonnos on nähtävillä 1.2. – 30.4.2002. *Pohjanmaan liiton* alueella ei vielä varsinaista kaavaluonnosta ole valmiina vaan suunnittelu etenee useiden erillisselvitysten kautta. Näitä ovat mm. Vaasan seudun aluerakennesuunnitelma (VASU), Pietarsaaren seudun aluerakennesuunnitelma (JASU) ja Suupohjan rannikkoseudun aluerakennesuunnitelma (SUSU) sekä Vaasan seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (VASELI). *Keski-Suomen liiton* alueella painotus on maakuntasuunnitelmassa. Suunnittelun kohteena on maakunnallisen kehittämisstrategian määrittäminen sekä siihen liittyen maakunnan aluerakenne, alueiden käytön suuntaviivat ja aluekehittämisen suuntaviivat.

2.3 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntakaavatyön käynnistyksen yhteydessä laadittu työohjelma päivitettiin uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmaksi päiväyksellä 20.12.1999. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kuvattu mm. suunnittelun kohde, organisaatio, kaavoituksen lähtökohdat sekä osalliset ja vuorovaikutuksen järjestäminen. Suunnitelma on sisällytetty maakuntakaavoituksen tietokansioon.

2.4 Olemassa oleva tietopohja

Tietopohja-aineisto on kerätty ja päivitetty vuosina 1998-2000 ja aineiston pohjalta on laadittu erillinen, karttapainotteinen perusselvitysraportti joka sisältyy maakuntakaavoituksen tietokansioon. Varsinainen lähtöaineisto on järjestetty pääosin kuntakohtaisesti kirjastomuotoon seuraavien pääryhmien:

- Yleiset ja erilliset selvitykset ja ohjelmat
- Suunnittelutilanne
- Maanomistus
- Väestö, työpaikat ja palvelut
- Liikenne
- Muu maankäyttö
- Luonnonympäristö
- Erityispiirteet ja suojelukohteet

Aineiston ATK –pohjainen hakujärjestelmä on tulostettu maakuntakaavoituksen tietokansioon. Lisäksi tietopohjasta on tiivistetty luetteloesitys tämän kaavaselostuksen liitteessä 1.

2.5 Laaditut lisäselvitykset

Maakuntakaavoituksen yhteydessä laadittiin erillinen selvitys Keski-Pohjanmaan arvokkaista maisema- ja kulttuurikohteista (Keski-Pohjanmaan liitto / Sigma Konsultit 2000) jonka pohjalta asiaa on käsitelty tässä maakuntakaavaehdotuksessa.

2.6 Maakuntakaavoituksen tietokansio

Maakuntakaavan keskeinen sisältö on koottu tähän kaavaselostukseen. Sen lisäksi kertyneestä materiaalista kootaan tietokansio ja CD jotka sisältää taulukon 1 mukaisen materiaalin.

Taulukko 1. Maakuntakaavoituksen tietokansion sisältö

PERUSSELVITYKSET (koontiraportti) TIETOPOHJA (materiaaliilista) OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSEN KUVAUS KOHTEITTAIN KESKEISET NEUVOTTELUMUISTIOT POISTUVAT JA MUUTTUVAT SEUTUKAAVAMERKINNÄT KOHTEITTAIN POISTUVAT JA MUUTTUVAT SEUTUKAAVAKOHTEET KARTALLA ARVOKKAAT MAISEMA- JA KULTTUURIKOHTEET, erillisselvitys

3 KAAVAN LAATIMISEN PERUSTEET

3.1 Kaavoituksen lähtökohta

Kaavoituksen lähtökohtana on ollut laatia Keski-Pohjanmaan 1. vaiheen maakuntakaava, joka on luonteeltaan ”täydennys- ja ajantasakaava”. Siihen tuli sisällyttää erilaisia seutukaavan täydennystä ja tarkistusta koskevia aluevarauksia, joiden tarpeellisuus oli tullut esille aikaisempien vaihekaavojen toteuttamisessa tai joita jäsenkunnat pitivät muutoin tarpeellisina. Lisäksi tuli huomioida valtakunnalliset maankäyttötavoitteet, jotka tulivat voimaan 1.1.2002.

3.2 Kaavassa käsiteltävät asiakokonaisuudet

Alun perin maakuntakaava oli tarkoitus laatia kokonaiskaavana, jossa olisi käsitelty kaikki valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja useampaa kuin yhtä kuntaa koskevat alueidenkäyttötarpeet. Työn yhteydessä todettiin kuitenkin että kaikista asiakokonaisuuksista ei ollut riittävästi tietoa käytettävissä. Seuraavissa maakuntakaavoituksen vaihekaavoissa käsiteltävät osakokonaisuudet on selostettu kohdassa 10.3.

Keski-Pohjanmaan 1. vaiheen maakuntakaava sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

Maakunnan keskeiset kehittämisen kohdealueet.
Tarkoituksenmukaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen edellyttämät maankäyttövaraukset lukuun ottamatta keskustojen ulkopuolelle sijoittuvia vähittäiskaupan suuryksiköitä.
Ympäristön ja talouden kannalta kestävä **liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt** tuulivoimaloita lukuun ottamatta.
Luonnonvarojen kestävä käytön edellyttämät **pohja- ja pintavesialueet**. Maa-aines- ja turvevarojen käyttö on rajattu kaavan ulkopuolelle.
Alueiden käytön ekologisen kestävyys turvaavat **suojelu- ja Natura-alueet**.
Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimisen edellyttämät aluevaraukset sekä riittävät virkistysalueet.

3.3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on annettu 30.11.2000. Tavoitteet ovat tulleet voimaan 1.1.2002. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa linjataan maamme alueidenkäyttöä pitkälle tulevaisuuteen. Tavoitteilla vastataan niihin haasteisiin, joita mm. muuttoliikkeen vaikutukset aluerakenteeseen, yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tarve, elinympäristön laatuvaatimukset, luonnon- ja rakennusperinnön säilyminen ja yhteysverkostojen toimivuus alueidenkäytölle asettavat.

Vaikka valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat Keski-Pohjanmaata kokonaisuutena on kaavoitustyön yhteydessä määritelty tavoitteiden painopistealueet. Näitä kohteita ovat:

Toimiva aluerakenne

Tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen tulee perustua ensisijaisesti Keski-Pohjanmaan omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.

Toimivan aluerakenteen runkona kehitetään Kokkolaa maakuntakeskuksena sekä maaseudun keskusten muodostamaa verkostoa.

Harvaan asutulla maaseudulla kiinnitetään huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen.

Otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita.

Otetaan huomioon maanpuolustuksen tarpeet mm. turvaamalla riittävät edellytykset ampuma- ja harjoitusalueille sekä varikkotoiminnalle.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Hyödynnetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheytetään taajamia

Edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät alueet elinkeinoelämälle.

Uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irrallseen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta.

Maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnataan tukemaan taajamia ja kyläverkostoja.

Jätteidenkäsittelylaitoksille osoitetaan alueet siten, että pääosin kaikki syntyvä jäte voidaan hyödyntää tai käsitellä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tarkoituksenmukaisesti.

Turvataan terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Edistetään kansallista kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä luonnon kannalta arvokkaiden alueiden säilymistä.

Edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua.

Turvataan luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä.

Osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät luontokohteet sekä kulttuuriperintö- ja maisema-alueet

Otetaan huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitetaan yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet.

Hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei oteta taajamatoimintojen käyttöön.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Liikennejärjestelmää kehitetään kokonaisuutena. Ensisijaisesti kehitetään olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja –verkostoja.

Energiahuollon valtakunnalliset tarpeet turvataan ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Edistetään maankohoamisrannikon erityispiirteiden säilymistä.

3.4 Maakuntasuunnitelma

Keski-Pohjanmaan maakuntasuunnitelman laadinta on käynnistymässä. Maakuntasuunnitelmassa tullaan esittämään Keski-Pohjanmaan tavoiteltu tulevaisuuden kuva sekä väestö- ja muut keskeiset ennusteet. Maakuntasuunnitelma tulee toimimaan seuraavien maakuntakaavan vaihekaavojen ja päivitysten pohjana.

3.5 Voimassa olevan seutukaavan korvaaminen

Voimassa oleva Keski-Pohjanmaan seutukaava on muodostettu Vaasan läänin seutukaavasta. Kaava käsittää kolme vahvistettua vaihekaavaa: Vaihe I (Virkistys- ja luonnonsuojeluseutukaava) on vahvistettu 30.07.1981, Vaihe II (asutusrakenneseutukaava) on vahvistettu 15.06.1990 ja Vaihe III (luonnonvarat ja liikenneseutukaava) on vahvistettu 11.04.1995. Vuonna 1996 Keski-Pohjanmaan liitto laati vahvistetuista vaihekaavoista rakennusasetuksen 22 §:n mukaisen lyhennelmän ja siitä lähtien Keski-Pohjanmaan liiton alueella seutukaavasta on käytetty nimeä Keski-Pohjanmaan seutukaava.

Vaihe 1: Virkistys ja luonnonsuojelu

Virkistys- ja luonnonsuojeluseutukaava pyrki suojelemaan virkistykseen ja ympäristönsuojeluun soveltuvia ja uhanalaisia alueita rakentamiselta ja muulta maankäytöltä. Aikanaan nämä aluejärjestelyt katsottiin kiireellisimmiksi, koska niiden suunnittelu ja toteuttaminen oli pääosin järjestämättä 1970-luvulla.

Vaihe 2: Asutusrakenne

Asutusrakenneseutukaavan tavoitteena oli Keski-Pohjanmaalle tyypillisen asutusrakenteen kehittäminen sen omista lähtökohdista. Asutusta pyrittiin ohjaamaan rakentamisen kannalta suotuisille paikoille. Erityisenä tavoitteena oli peltojen vapautuminen kilpailevien maankäyttömuotojen paineelta. Asutusrakenteeseen liittyvät taajamien ohitus- ja läpikulutiet esitettiin myös tässä kaavassa.

Vaihe 3: Luonnonvarat ja liikenne

Luonnonvara- ja liikenneseutukaavan sisältö painottui uusiutuviin ja uusiutumattomiin luonnonvaroihin, ympäristökokonaisuuksiin sekä liikenneverkkoon. Lisäksi seutukaavassa oli käsitelty puolustusvoimien erityisalueita ja aiemmin laadittujen vaihekaavojen tarkistuksia

Maakuntakaava korvaa seutukaavan kokonaisuudessaan. Seutukaavan kumoaminen koskee siis myös niitä asiakokonaisuuksia, joita ei tässä maakuntakaavoitusvaiheessa ole käsitelty eli turpeen (EO-1), maa-ainesten (EO-3) ja kalliokiviaineisten (EO-4) ottamisalueita.

Tarkemmin kumoutuvat ja muuttuvat seutukaava-varaukset on selvitetty kohdassa 6.4 sekä maakuntakaavoituksen tietokansioon kootussa seutukaavan kumoamiseen liittyvässä materiaalissa.

3.6 Kuntien kaavoitustilanne

Maakuntakaava-alueella on kymmenkunta vahvistettua yleis- tai osayleiskaavaa; valtuustojen päätösten mukaisia kaavoja on kolmisenkymmentä. Kaikki kuntakeskusalueet ovat asemakaavan piirissä. Useimmissa kunnissa kaava-alue ei kuitenkaan ole yhtenäinen, vaan muodostuu useammasta erillisestä alueesta. Lisäksi kyläkohtaisia asemakaava-alueita on Kannuksessa (Eskola), Lohtajalla (Marinkainen) ja Vetelissä (Räyrinki).

Yleiskaavatilanne ja yleiskaavojen soveltuvuus maakuntakaavan pohjaksi sekä asemakaavatilanne on tarkemmin selvitetty maakuntakaavan perusselvitysvaiheessa.

4 TAVOITTEET

Keski-Pohjanmaan 1. vaiheen maakuntakaavan tavoitteena on työstää voimassa oleva seutukaava maakuntakaavaksi, tehdä siihen tämänhetkisen suunnittelutilanteen ja maakuntakaavoituksesta annettujen ohjeiden edellyttämät muutokset ja korjaukset sekä huomioida valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Lisäksi huomioidaan kaavasunnittelun aikana tuotettu lisämateriaali, erityisesti arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet -selvitys sekä työstetään materiaali maakuntakaavan edellyttämään muotoon.

5 MAAKUNTAKAAVAN VALMISTELU

5.1 Kaavan valmisteluvaiheen sisältö

Kaavan valmisteluvaiheen aikana oli esillä seuraavia kaavan sisältöön liittyviä aihekokonaisuuksia, jotka ehdotusvaiheessa jätettiin pois.

ATM –verkko

Keski-Pohjanmaan kattava valokaapeliverkko oli luonnosvaiheessa esitetty omalla ”atm” –merkinnällään. Merkintä kuitenkin jätettiin pois ehdotuksesta koska sen maankäytöllinen ohjausvaikutus ja merkitys todettiin pieneksi ja toisaalta sen osoittamisessa nähtiin turvallisuusriskejä.

Pohjaveden pilaantumisvaaran vähentämistarve

Tärkeille pohjavesialueille sijoittuville pääteille oli luonnosvaiheessa osoitettu pohjaveden pilaantumisvaaran vähentämistarve. Merkinnän merkitys todettiin kuitenkin vähäiseksi koska rakenteelliset suojaustoimenpiteet on jo osin tehty ja merkinnän maankäytöllinen ohjausvaikutus oli pieni.

Turvetuotanto ja maa-ainestenotto

Luonnoksessa 1.2.2000 olivat mukana olemassa olevat tai sellaiset suunnitteilla olevat ottoalueet, joille oli laadittu hankekohtainen ympäristövaikutusten arviointi. Tuotannossa olevat alueet oli osoitettu aluemerkinällä ilman reunaviivaa ja suunnitellut alueet katkoreunaviivalla. Ehdotusvaiheessa kuitenkin todettiin että tietopohja alueiden kokonaisvaltaiseksi osoittamiseksi ei ollut riittävä. Merkinnöillä olisi ollut lähinnä informaatiotehtävä mutta maankäytön ohjausta ne eivät olisi edistäneet. Siksi todettiin että aihekokonaisuudet edellyttävät oman erillisselvityksen laatimista, jonka pohjalta laaditaan maakuntakaavan päivitys vaihekaavan muodossa.

Kaivostoiminta

Kälviän ja Ullavan rajalla on viimevuosina tutkittu pienkaivostoimintaan soveltuvia kiviainesalueita. Erityisesti litium ja ilmeniitti –esiintymät ovat olleet selvityksen alla. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa oli esillä alueen symbolimainen osoittaminen mutta tietopohja ei ollut ehdotusvaiheessa riittävä karttaesitystä ja vaikutusten arviointia varten. Kaivostoiminnan osoittamisen maankäytöllisiä ja ympäristöllisiä periaatteita tutkitaan osayleiskaavan ja hanke-yvan avulla.

Tuulivoima

Kokkolan meriedustalla tutkitaan erillisselvityksillä tuulivoimapuiston rakentamisedellytyksiä. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa tutkittiin useita eri aluekokonaisuuksia ja merkintätapoja huomioida hanke mutta tietopohja alueen osoittamiseksi ei ollut käytyjen neuvottelujen perusteella riittävä. Toisaalta maakuntakaavalla ei haluttu jäädä odottamaan erillishankkeeseen liittyvän hanke-yvan ja sen pohjalta tehtävien osin periaatteellistenkin linjausten valmistumista aikataulullisista syistä. Siten tuulivoimatuotanto rajattiin tässä vaiheessa maakuntakaavan ulkopuolelle. Se on tarkoitus ottaa maakuntakaavalliseen käsittelyyn maakuntakaavan seuraavassa vaihekaavassa.

Yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve

Kokkolan osalta tutkittiin yhdyskuntarakenteen eheyttämistarpeen osoittamista erityisesti Kirkonmäen alueella mutta kaavaehdotusvaiheessa todettiin kaavamääräyksen palvelevan paremmin kyseistä tavoitetta.

Yhdyskuntarakenteen ei toivottava laajenemissuunta

Päätiestön varressa tutkittiin mahdollisuutta käyttää kieltomerkintää taajamien kasvulle. Ehdotusvaiheessa kuitenkin todettiin että riittävä ohjausvaikutus saavutetaan taajama-aluemerkintöjen ja laajenemissuuntanuolien sekä Kokkolan osalta kaavamääräyksen avulla.

5.2 Valmisteluvaiheen osallistuminen

Valmisteluvaiheen aikana pidettiin viranomaisneuvottelujen, esittelyjen ja palaverien lisäksi kaksi yleisellä kuulutuksella järjestettyä nähtävällepanoa (1. – 22.2.1999 ja 7.2. – 7.3.2000). Näissä saatiin yksityisiltä kaksi huomautusta jotka koskivat pohjavesialueiden rajoituksia. Lisäksi jälkimmäisen valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä jätettiin lausuntoja joista yhteenveto seuraavassa:

MTK Keski-Pohjanmaa

- Arviointi esitettävä siitä mitä suojelumerkinnot tarkoittavat.
- Natura ei tule esittää. Asia on vielä kesken. Muutenkin vain sellaiset suojelualueet voidaan esittää, joista on maanomistajien kanssa sovittu.
- Kuulemistilaisuuksia ja lausunnonjättömahdollisuuksia ei ole maanomistajille järjestetty.

Korpelan Voima

- Uusi sähköasema Himangalla
- Vastapainevoimalaitos Kannukseen
- Korpelan vesivoimalaitoksen käytön turvaaminen
- 400 kV johto suunnitteilla Kokkola – Muhos (valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen hanke)
- Natura pois kaavasta

PRO VATTAJA –yhdistys

- Puolustusvoimat liian voimakkaasti esillä luonnoksessa – Virkistys ja suojelu tasavertaiseksi
- Yksityiskohtaisempi suunnittelu tarpeen.

Lintutieteellinen yhdistys

- Tulisi huomioida myös muut arvokkaat kohteet kuin suojelualueet , esim. vanhat havupuuvaltaiset metsät
- Vetelin Viistennevalta poistettava ”turve” –merkintä
- Moottorikelkkareitistöjen tarkistus.
- Perinnebiotoopit mukaan ?

Lisäksi kuntien kanssa pidettiin kuntakohtaisia neuvotteluja joissa keskityttiin kuntien erityiskysymyksiin ja aluemarkintoihin. Viranomaisneuvottelussa 17.3.2000 esitettiin eri tahojen näkemyksiä luonnoksen sisällöstä ja jatkosuunnittelutarpeesta. Lisäksi ennen kaavaehdotuksen lopullista viimeistelyä pidettiin laaja osallistahojen esittely- ja neuvottelukierros elo-syyskuussa 2001.

Keskeiset muistiot näistä neuvotteluista on koottu maakuntakaavoituksen tietokansioon.

6 MAAKUNTAKAAVA

6.1 Sisällön kuvaus merkinnöittäin

(Tarkempi, yksilöity kohdekohtainen esitys on laadittu kunnittain taulukkomuotoon. Taulukko sisältyy maakuntakaavoituksen tietokansioon ja tiivistettynä tämän selostuksen loppuun)

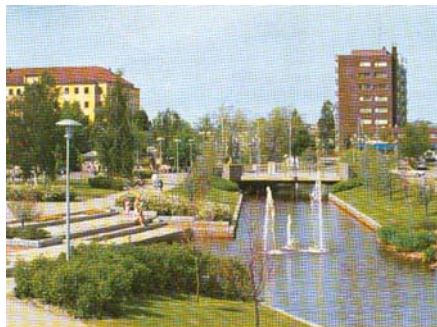
6.1.1 Kehittämisperiaatemerkinntät

Kaupunkikehittämisen kohdealue (karttaliite 1)

Merkinnällä on osoitettu maakuntakeskuksena toimiva Kokkolan kaupunkiseutu, johon keskusasemasta johtuen kohdistuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä alueidenkäyttöisiä kehittämistarpeita.

Merkintää koskeva kaavamääräys: **Maakuntakeskus Kokkola M02**

Kokkola - kaupunkikehittämisen kohdealue

Lestijokivarsi – maaseudun kehittämisen kohdealue

Maaseudun kehittämisen kohdealue (karttaliite 1)

Merkinnällä on osoitettu kohdealueina Lestijokivarsi ja Sillanpään alue Vetelissä, joihin kohdistuu maakunnallisesti erityisiä alueidenkäyttöisiä kehittämistarpeita. Merkinnällä ja niihin liittyvillä määräyksillä edistetään maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiä sekä huomioidaan alueiden erityispiirteitä.

Merkintöjä koskevat kaavamääräykset:

Lestijokivarsi M03
Veteli – Sillanpää M05

Yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu Himangan, Kannuksen, Kälviän, Perhon, Toholammin, Vetelin ja Lohtajan Marinkaisten taajamien yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tavoiteltavat laajenemissuunnat. Merkinnät ohjaavat maankäyttöä taloudellisen yhdyskuntarakenteen suuntaan alueilla jotka liittyvät valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään tieverkkoon.

Tieliikenteen yhteystarve (karttaliite 2)

Yhteystarve merkinnällä on osoitettu ne tieyhteydet, joiden tarve on todettu kuntakaavoituksen yhteydessä, mutta joiden toteutumiseen tai toteutustapaan liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen tielinjauksen osoittaminen ole mahdollista.

Tarve maakuntakaavassa:

Yhteystarpeet on osoitettu Perhon ja Toholammin kuntakeskusten alueille. Nykyinen päätieverkko kulkee tiiviiden kuntakeskustojen läpi vaikeuttaen keskustojen maankäytön kehittämistä ja perinteisen kyläkuvan vaalimista. Väylästöillä esiintyy myös välityskyky- ja liikenneturvallisuusongelmia, joita tosin voidaan helpottaa keveämmilläänkin parantamistoimenpiteillä.

Parannettava tai uusi tielinja (karttaliite 2)

Merkinnällä on osoitettu ne tieosuudet, joilla on erillisselvityksissä todettu olevan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää liikenteellistä parantamistarvetta. Parantamistoimenpiteet sisältävät mm. eritasojärjestelyjä, joiden sijainti määräytyy tarkemman suunnittelun yhteydessä. Parantamiskohteet keskittyvät valtatielle nro 8 joka on Pohjanlahden rannikon tärkein pääväylä. Tiehallinto on esittänyt mm. tien sisällyttämistä yleiseurooppalaiseen TEN-tieverkkoon. Uusina tielinjoina on kaavaehdotukseen osoitettu Kokkolan Satamatie, eteläinen ohikulkutie sekä Suomenselkätie Lestijärvellä.

Kokkolan Satamatie:

Tarve pohjautuu Kokkolan satamaan ja suurteollisuusalueelle suuntautuvan liikenteen voimakkaaseen kasvuun. Tähän puolestaan vaikuttavat mm. syväväylän valmistuminen satamaan sekä sataman transitoliikenteen kasvu. Lisäksi nykyiset liikennereitit päätiestöltä satamaan ja teollisuusalueelle kulkevat tiiviin kaupunkirakenteen läpi mitä pidetään merkittävänä turvallisuusriskinä. Tarve uudelle väylälle on johtanut suunnitteluprosessin käynnistymiseen jo 1970-80 –luvun vaihteessa ja tällä hetkellä hankkeen toteutuminen on kiinni rahoituksen järjestymisestä.

Kokkolan Ohikulkutie

Kokkolan seudulla vt:n 8 varrella on runsaasti asutusta ja yritystoimintaa, jotka tukeutuvat valtatiehen. Tieosuudella on paljon liittymiä ja liikenteen sujuvuudessa ja turvallisuudessa on puutteita, vaikka nykyiselle tielle on tehty ja suunniteltu mittaviakin kehittämistoimenpiteitä. Liikenteen on kuitenkin arvioitu kasvavan n. 1,4 –kertaiseksi vuoteen 2015 mennessä. Näin ollen ongelmat tulevat edelleen kasvamaan ja pahenemaan maankäytön ja liikenteen kasvaessa. Jo vuonna 1989 tiehallitus esitti että valtatie kehittämisessä varaudutaan ohikulkutien rakentamiseen senaikaisen vaihtoehdon nro 1 pohjalta.

Suomenselkätie:

Kantatien 58 parantaminen välillä Reijjärvi-Kinnula perustuu tiehallinnon ja eri maakuntien liittojen tutkimaan tieverkolliseen yhteystarpeeseen Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Suomen välillä.

Parannettava päärata (karttaliite 2)

Merkinnällä on osoitettu Pohjanmaan rata. Radan parantamiseen tähtäävä merkintä perustuu rataverkko 2020 –selvitykseen. Tarve merkinnälle perustuu valtakunnalliseen tavoitteeseen nostaa junien nopeuksia mikä edellyttää maakunnan alueella mm. rakenteellisia parantamistoimenpiteitä sekä tasoristeysten poistamista.

Kevyenliikenteen yhteystarve (karttaliite 2)

Merkinnällä on osoitettu tarveselvityksiin perustuvat kevyenliikenteen yhteystarpeet valtateillä 8 ja 13. Tavoitteena on keskeisten taajamien välisten kevyen liikenteen verkkojen yhtenäistäminen sekä liikenneturvallisuuden parantaminen.

Viheryhteystarve (karttaliite 1)

Merkinnällä on osoitettu Kokkolan kaupunkirakenteeseen liittyvät viheryhteystarpeet Perhonjokivarressa sekä välillä Kruunupyy – Harriniemi. Molemmilla alueilla on viher- ja virkistysalueverkostoon liittyviä olemassa olevia ja tavoitteellisia yhteyden parantamistarpeita Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien välillä.

Moottorikelkkailun runkoreitin yhteystarve (karttaliite 2)

Merkinnällä on osoitettu moottorikelkkaurastosuunnitelmien pohjalta keskeiset yhteystarpeet maakunnan ja sisällä ja rajoilla. Tarve maakunnassa perustuu erillisten suunnitelmien yhdistämiseen ja hierarkisointiin siten, että häiriöille alttiit kohteet, lähinnä suojelu- ja Natura-alueet voidaan mahdollisimman hyvin kiertää.

6.1.2 Osa-aluemerkinnät**Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (karttaliite 3)**

Merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet. Merkintöjen perusteena on vuonna 2000 laadittu selvitys Keski-Pohjanmaan arvokkaista maisema- ja kulttuurialueista (Keski-Pohjanmaan liitto 2001). Kaavaan ei ole erikseen merkitty yksittäisiä, arvokkaita rakennuksia tai pieniä kohteita. Valtaosa valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä (Rakennettu kulttuuriympäristö museovirasto 1993) sisältyy maisema-alueisiin. Joitakin yksittäisiä rakennuksia kuten Kokkolan Palman huvila-alue ja vanha Satamakonttori sekä osa vanhoista, kirkkolain suojelemista kirkoista (Himanka, Halsua, Kälviä, Lohtaja ja Perho) sijoittuu alueiden ulkopuolelle. Tietoja näistä kohteista ja suojelusta on saatavilla em. julkaisuista ja museovirastosta.

Alueisiin sisältyy sekä puhtaita luonnonmaisemia että kulttuurimaisemia. Luonnonmaisemat ovat alueita, joiden kehitykseen ovat vaikuttaneet pääasiassa vain luonnon prosessit. Arvokkaimpia luonnon-maisemia Keski-Pohjanmaalla ovat eheät rikkoontumattomat rantamaisemat, laajat luonnontilaiset suo- ja metsäalueet sekä ympäristöstään selkeäpiirteisesti erottuvat muodot, kuten kallioalueet ja harjumuodostumat.

Kulttuurimaisemat ovat ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksena syntyneitä, alati muuttuvia kokonaisuuksia. Kulttuurimaiseman arvoon vaikuttaneet huomionarvoisimmat osatekijät ovat asutuksen sijoittuminen, rakennuskannan ikä, laatu ja sopusointuisuus, tiestö ja muut liikenteen luomat rakennelmat sekä viljelyksiin ja ylipäätä elinkeinoon liittyvä maankäyttö.

Maisema-alueiden maisemakuvallisten piirteiden osalta alueen arvoon on vaikuttanut maisemakuvan yleinen luonne ts. alueen avoimuus, vaihtelevuus, maisemakuvan eheys ja huomattavat maisemaelementit sekä maisemavauriot. Tärkeimmät vaalittavat arvot käyvät ilmi em. erillisselvityksestä.

Veteli - vetelinjoen maisema-alue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin

Perho – Salmelanharju.
Maakunnallisesti arvokas luonnon-maisema

Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma (karttaliite 3)

Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät kallioalueet, jotka perustuvat selvitykseen Vaasan läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaista kallioalueista.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva teollisuuden prosessivesialue (karttaliite 4)

Merkinnällä on osoitettu Kokkolan Öjanjärvi, joka toimii Kokkolan suurteollisuuden prosessivesialueena.

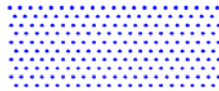
Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (karttaliite 4)

Merkinnällä on osoitettu tärkeät ja pohjaveden hankintaan soveltuvat pohjavesialueet (luokat I ja II).

Merkinnän perusteena on turvata laadullisesti ja määrällisesti riittävät pohjavesivarat maakunnassa. Kaavakarttaan rajaaminen on tehty pohjavesialueen ulkorajan mukaan koska kyseisellä reunavyöhykkeellä on kielletty lähes samat toiminnot / toimenpiteet kuin pohjavesialueen sisemmällä vyöhykkeellä. Alueisiin kohdistuva pohjaveden pilaamiskielto on voimassa ympäristönsuojelulain 8§:n mukaan.

**Natura 2000-verkostoon kuuluva tai siihen ehdotettu alue
(karttaliite 5)**

Merkinnällä on osoitettu Natura 2000-verkostoon kuuluvat tai siihen ehdotetut alueet sellaisenaan. Merkinnän osoittaminen maakuntakaavassa pohjautuu luonnonsuojelulakiin (64-69 §).

Halsua / Perho - Hangasneva on laaja Natura-alueisiin kuuluva suoalue

Kokkola – Sveinsflagan öjassa lukeutuu arvokkaisiin lintukohteisiin

**Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue
(karttaliite 9)**

Merkinnällä on osoitettu lähinnä sellaisia kansainvälisesti tai valtakunnallisesti tärkeiksi todettuja linnustokohteita (IBA- tai FinIBA-kohde), jotka eivät sijoitu suojelu- tai natura-alueille.

Melualue (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu Kruunupyyn lentoaseman pääkiitotien 55 dB:n lentomelualue Ilmailulaitoksen selvityksen pohjalta.

Suojavyöhyke (karttaliite 6)

SV

Merkinnällä on osoitettu Lohtajan Vattajanniemessä sijaitsevan puolustusvoimien erityisalueen suojavyöhyke.

6.1.3 Aluevarausmerkinnät

Taajamatoimintojen alue (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu nykytilanteen ja voimassa olevan asemakaavan mukaisia asumisen ja vähäisessä määrin muiden taajamatoimintojen rakentamisalueita. Maakuntakaavaehdotus ei pääsääntöisesti ota kantaa kuntien maankäytön laajennusalueisiin, koska niiden katsotaan olevan kunnan sisäisiä asioita. Poikkeuksena ovat ylikunnallisiin intressikohteisiin liittyvät taajamatoimintojen laajennukset, jotka on osoitettu yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta –nuolella.

Kylä (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu Keski-Pohjanmaan palvelualue rakenteeseen liittyvän kyläverkoston kylät. Maakuntakaavassa esitetyt kylät muodostavat siis osan kuntien palveluvarustusta esim. ala-asteen, kyläkaupan ja/tai muun merkittävän palvelupisteen muodossa.

Keskustatoimintojen alue (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueet niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoiineen. Pääasiassa kohdemerkinnöin osoitetuille alueille sijoittuu myös asumista.

Aluemerkinällä on osoitettu Kokkolan ja Kannuksen kaupunkien keskustat. Kohdemerkinnällä (ympyrä) kuntakeskukset ja Kokkolan Koivuhaan alakeskus.

Toholampi - kirkonkylän ydin, keskustoimintojen alue

Kokkola – Ykspihlajan teollisuusalue, ainut ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alue kaavaehdotuksessa

Ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alue (karttaliite 6)

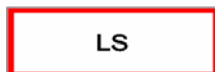
Merkinnällä on osoitettu Kokkolan suurteollisuusalue. Alueelle sijoittuu useita ympäristöä kuormittavia tai riskejä sisältäviä teollisuustoimintoja.

Teollisuus- ja varastoalue (karttaliite 6)

Merkinnällä on osoitettu teollisuus- ja varastokäyttöön varattuja, maakunnallisesti merkittäviä alueita.

Virkistysalue tai kohde, matkailukohde (karttaliite 7)

Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittäviä virkistysalueita ja kohteita. Merkittävimmät alueet sijoittuvat Kokkolaan ja Lestijärven järvialueen rannoille. Virkistyskohteet sijoittuvat pääosin taajamien ja vesistöjen läheisyyteen.

Satama-alue (karttaliite 8)

Merkinnällä on osoitettu Ykspihlajan syvä- ja kantasatama Kokkolassa.

Energiahuollon alue (karttaliite 10)

en

Merkinnällä on osoitettu Ventusnevan muuntoasema Kokkolassa.

Jätteenkäsittelyalue (karttaliite 10)

ej

Merkinnällä on osoitettu Sokojan kaatopaikka Kokkolassa, biojätelaitoksena kehitettävä jätteidenkäsittelylaitos Himangalla sekä Kaustisen jätteidenkäsittelylaitos.

Puolustusvoimien erityisalue (karttaliite 6)

ER

Merkinnällä on osoitettu Lohtajan Vattajanniemellä sijaitseva puolustusvoimien ampumaleirialue. Alue on valtakunnallisesti tärkeä, aseteknologian ja sotatekniikan kehityksen edellyttämällä tavalla erityisesti ilmatorjunta-aselajin käyttöön kehitettävä ampuma- ja harjoitusalue. Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamista alueella pidetään maanpuolustuksen kannalta välttämättömänä.

Puolustusvoimien alue (karttaliite 6)

ep

Merkinnällä on osoitettu puolustusvoimien varasto-osasto Kokkolassa.

Suojelualue (karttaliite 9)

S1/ S2/ S7

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain, maankäyttö- ja rakennuslain, vesilain tai maa-aineslain perusteella suojelualueeksi perustettuja tai perustettavaksi tarkoitettuja rantojen- ja harjijensuojeluohjelmien mukaisia alueita, sekä koskiensuojelulain mukaisia uusilta voimalaitoksilta suojeltuja alueita.

Himanka - Rahjan saariston suojelualueetta

Perho – Salamajärven luonnonsuojelualueetta

Luonnonsuojelualue (karttaliite 9)

SL3 - SL6

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain ja vesilain nojalla luonnonsuojelualueeksi perustettuja tai perustettavaksi tarkoitettuja soiden-, lintuvesien-, vanhojen luonnonmetsien- ja lehtojensuojeluohjelmien mukaisia alueita.

Muinaismuistokohde (karttaliite 9)

Merkinnällä on osoitettu muinaismuistolain nojalla rauhoitetut esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset (museoviraston 1998 julkaisemat I ja II luokan kohteet).

Lentokenttä (karttaliite 8)

Merkinnällä on osoitettu Lestijärven, Kannuksen ja Vetelin pienlentokentät sekä Halsuanjärven vesiliikennekenttä Halsualla.

Venesatama (karttaliite 8)

Merkinnällä on osoitettu rannikon merkittävimmät kala- ja venesatamat Himangalla, Lohtajalla, Kälviällä ja Kokkolassa sekä Lestijärven pienvenesatamat.

Valtatie/kantatie ;eritasoliittymät ja liittymäjärjestelyjen alueet (karttaliite 8)

vt/kt

Merkinnällä on osoitettu tielaitoksen luokituksen mukaiset valta- ja kantatiet sekä niihin liittyvät eritaso ja/tai liittymäjärjestelyjen alueet.

Seututie tai pääkatu (karttaliite 8)

st

Merkinnällä on osoitettu tielaitoksen luokituksen mukaiset seututiet ja pääkadut.

Kälviän kirkonkylän läpi kulkeva seututie

Perhon ja Kinnulan yhdistävä yhdystie

Yhdystie (karttaliite 8)

yt

Merkinnällä on osoitettu tielaitoksen luokituksen mukaiset yhdystiet.

Päärata ja liikennepaikka (liite 8)

Merkinnällä on osoitettu Pohjanmaan rata ja liikennepaikat Kokkolassa, Kälviällä ja Kannuksessa. Merkintä on käytännössä osoitettu kokonaisuudessaan kehitettävänä pääratana.

Sivurata ja liikennepaikka (liite 8)

Merkinnällä on osoitettu Kokkolan teollisuusraide sekä siihen liittyvät lastausalueet.

Ulkoilureitti (liite 7)

Merkinnällä on osoitettu maakunnallinen Peuranpolku Lestijärven ja Perhon alueella; ylikunnallinen Soidinkallionluontopolku (Halsua – Veteli) sekä Kannuksen Eskolasta lähtevä reitti Pohjois-Pohjanmaalle.

Laivaväylä (liite 8)

Merkinnällä on osoitettu laivaväylät Himangalla ja Kokkolassa.

Veneväylä (liite 8)

Merkinnällä on osoitettu rannikon viralliset veneväylät

Pääjohto tai -linja (liite 10)

Merkinnällä on osoitettu valtakunnalliseen kantaverkkoon tai alueelliseen alueverkkoon kuuluvat, nykyiset ja nykyisessä linjakäytävässä parannettavat 110kV, 220kV ja 400kV:n linjat. Kokkolasta pohjoiseen kulkevaa linjakäytävää on tarkoitus täydentää 400 kV:n siirtolinjalla.

Nimistö ja kohdenumerot (karttaliite 6)

KOK

Merkinnällä on osoitettu maakuntakeskuksen, kuntakeskusten sekä kyläkeskusten ja taajamien nimet. Kohdenumerot on osoitettu kuntakohtaisesti 3 –numeroisella sarjalla.

Merkintöjen ulkopuoliset alueet:

Merkintäosion jälkeen on kaavakartassa informaatioluonteisesti esitetty tulkinta ns. valkoisista alueista eli niistä muista alueista, joille ei tässä maakuntakaavan vaihekaavassa kohdistu valtakunnallisia, maakunnallisia tai useampaa kuin yhtä kuntaa koskevia aluetarpeita. Tulkinta on muotoiltu seuraavasti:

Mikäli alempiasteisen kaavoituksen tai yksittäisen hankkeen yhteydessä tulee näille alueille vireille hanke tai maankäyttöratkaisu, jota ei maakuntakaavaa laadittaessa ole otettu huomioon, mutta jolla on tai jolla voidaan olettaa olevan valtakunnallista, maakunnallista tai ylikunnallista merkitystä, tulee asia pääsääntöisesti tutkia maakuntakaavan muutosten ja päivitysten yhteydessä.

6.2 Kaavamääräykset ja suunnitteluohjeet

Maakuntakaavaan sisältyy neljä kaavamääräystä. Aluekohtaisia määräyksiä on lisäksi tarkennettu suunnitteluohjeilla.

M02 Kokkolan kaupunkia tulee kehittää Keski-Pohjanmaan maakunnallisena keskuksena.

Maakuntakeskus
KOKKOLA

Maakunnallisesti merkittävät palvelut tulee ohjata joko kaupungin keskustaan tai sitä rajaavan pääkatuverkon varsille siten, että ne ovat hyvin saavutettavissa päätieverkolta. Vähittäiskaupan suuryksiköt tulee sijoittaa ydinkeskustaan tai välittömästi sen läheisyyteen.

Suurteollisuutta tulee kehittää nykyisellä paikallaan sataman ja rataverkon läheisyydessä. Muut ylikunnalliset työpaikka-alueet tulee sijoittaa päätieverkon yhteyteen.

Nykyistä kaupunkirakennetta tulee tiivistää. Keskustan ja vanhansatamanlahden alueen vetovoimaisuutta tulee lisätä.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen kannalta tärkeiden pääteiden toteutuminen ja toiminnalliset vaatimukset on turvattava.

Suunnitteluohje:

Kaupungin kaavoituksessa tulee varautua väestömuutoksista johtuvaan asuntorakentamisen tasaiseen vähentymiseen ja osoittaa uudet asuntoalueet nykyisiä palveluja hyödyntäviksi ja tukeviksi. Asemakaavoitettuja hajanaisia omakotialueita tulee tiivistää ja yhtiömuotoinen rakentaminen on ohjattava keskustaan ja sen pohjoispuolisille alueille, joita alueita tulee pitää ensisijaisina kaupunkirakenteen kasvusuuntina.

Vähittäiskaupan suuryksiköitä kaavoitettaessa tulee selvittää ja varmistaa asuntoaluekohtaisten kaupallisten lähipalvelujen säilyminen.

Syväsatamaan ja suurteollisuusalueelle maakuntakaavassa osoitettu seudullinen tie, satamaväylä, on toteutettava ja nykyisen valtatie nro 8 toiminnallinen taso säilytettävä kunnes uusi taajaman ohittava valtatieosuus on rakennettu. Keskustan ja Kälviän kunnan rajan välisille alueille ei tule osoittaa tänä aikana valtatiehen tukeutuvaa maankäyttöä.

Vanhansatamanlahdella vesialue ja veden laatu tulee olla kaiken suunnittelun ja toiminnan perusta; vedenlaatua parantaviin maankäyttöisiin suunnitteluratkaisuihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Alueen historiaan liittyvä veneenrakennus ja tervakulttuuri, Sannanrannan huvila-alue sekä maankohoamisluonto tulee huomioida erityisesti lähivirkistys- ja puistoalueverkostoa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Ensisijaisena puistoakselina tulee kehittää kaupunginsalmeen tukeutuvaa keskustaan johtavaa yhteyttä. Elban leirikeskuksen aluetta tulee kehittää luonnonympäristöä säilyttäen luonto- ja kulttuurimatkihankkeiden tukikohtana. Puolustusvoimilta tyhjäksi jääneellä aseoulun alueella tulee tutkia asumisen ja työpaikkojen yhteensovittamista alueen nykyinen, puistomainen yleisilme sekä historiallinen kerrostuneisuus säilyttäen. Lahden pohjukan uudisrakentamisalueet tulee valita viheraluekokonaisuuden toteutumismahdollisuuksia vaarantamatta.

M03
LESTIJOKIVARSI

Maisemallisesti arvokkaiksi osoitettuja Lestijoen varsialueita tulee kehittää nykymuotoiset taloudelliset toiminnot turvaavista, luonnontaloudellisista lähtökohdista käsin. Erityishuomio tulee kiinnittää vesistön suojelullisten arvojen turvaamiseen, virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamiseen, maisema- ja kulttuuriympäristön hoitoon sekä uudisrakentamisen sijoitteluun ja ulkonäköön.

Kuntien tulee maankäyttö- ja rakennuslain 5 luvun mukaisia yleiskaavoja, 7 luvun mukaisia asemakaavoja sekä 1 luvun 14§:n mukaista rakennusjärjestystä laatiessaan huolehtia alueen ylikunnallisesti yhtenäisten suunnitteluperiaatteiden kehittämisestä sekä antaa tarpeen mukaan ohjeita ja määräyksiä em. lähtökohtien toteuttamiseksi.

Suunnitteluohje:

Alueella tulee säilyttää **vesistön** suojelulliset arvot, poistaa ja vähentää vesistön tilaa heikentäviä tekijöitä sekä edistää vesistön luonnontaloudelliseen käyttöön mukautuvia elinkeinoja. Veden laadun osalta tavoitteena tulee olla uimakelpoisuudeltaan hyvä tai erinomainen tila. Korpelan voimala-alueen vuorokausisäännöstelyssä tulee huomioida luonnontaloudelliset lähtökohdat.

Virkistyskäyttömahdollisuuksia tulee tehostaa erityisesti retkeilyreitistöjä kehittämällä siten, että yksittäisten kuntien suunnitelmista ja hankkeista syntyy kokonaisuus, jossa koko jokilaaksossa voi retkeillä lähellä rantaa. Erityisesti kalastus- ja kanoottimatkailua tulee tukea varaamalla ranta-alueelle riittävästi tukikohta-alueita.

Jokivarren **maisema- ja kulttuuriympäristöä** tulee vaalia maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Keskeisenä tavoitteena on tällöin peltojen, laitumien ja niittyjen säilyttäminen edelleen viljelyksessä tai muuten hoidettuna sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemallisesti arvokkaan rakennuskannan säilyttäminen ja kunnostaminen.

Uudisrakentaminen tulee sijoittaa perinteisille, metsäisille reunavyöhykkeille. Rakentaminen tulee sovittaa ympäristöönsä sekä sijoittelun että rakentamisen ulkomuodon osalta. Erityisesti tulee välttää rakentamista avoimille peltoalueille.

M04
VATTAJANNIEMI;
ER -alue

Aluetta kehitetään puolustusvoimien erityisalueena. Alueen käytössä ja jatkosuunnittelussa tulee huomioida alueen suojeluvaatimukset, erityiset luonto-, maisema- ja Natura-arvot, yleiset virkistystarpeet, pohjaveden suojelun vaatimat toimenpiteet.

Suunnitteluohje:

Alueen käytön kehittämisen ja jatkosuunnittelun tavoite on puolustusvoimien toiminnan turvaaminen ottaen huomioon virkistys- ja suojelutarpeet minimoimalla näiden toisilleen aiheuttamat haitat.

Suunnittelutavoitteen toteuttamiseksi tulee alueella määritellä mm:

Luonnon kannalta haavoittuvimpien alueiden, erityisesti suojeluohjelma- ja natura-alueiden säilyttämistavat;
jokamiehenoikeudet ja alueeseen kohdistuvat yleiset virkistystarpeet;
alueelle kehittyneen villin matkailuvaunuasutuksen järjestämismahdollisuudet;
kunnallistekniikan kehittämismahdollisuudet puolustusvoiminen ja kunnan yhteisiä järjestelmiä tutkimalla ja kehittämällä;
alueiden käytön, rakentamisen ja liikkumisen periaatteet;
pohjaveden suojelun vaatimat toimenpiteet sekä
kestävän kehityksen mukaiset, pitkän aikavälin kehittämistavoitteet.

M05
VETELI
SILLANPÄÄ

Vetelin Sillanpään – Sulkaharjun välistä aluetta tulee kehittää maakunnallisena virkistyspalvelukeskuksena. Alueen suunnittelussa tulee korostetusti huomioida moottoriurheilupainotteisen keskisen osa-alueen sekä luontopainotteisten reuna-alueiden toiminnallinen erilaisuus. Tällöin on keskeistä hahmottaa eri aluekokonaisuuksien vaatimat suojaetäisyydet sekä erityyppisistä toiminnoista toisilleen koituvat vaikutukset.

Suunnitteluohje:

Olemassa olevat toiminnot, moottoriurheilurata ja pienlentokenttä, tulee ottaa alueen kehittämisen lähtökohdiksi. Näille toiminnoille tulee varata riittävät laajenemis- ja suoja-alueet. Kokonaisrakennetta voidaan lisäksi tukea toiminnoilla, jotka vaativat paljon tilaa ympärilleen ja voivat hyödyntää olemassa olevaa tiestöä ja suojavyöhykkeitä mutta eivät häiritse pääkäyttötarkoituksen mukaisia toimintoja. Näitä sivutoimintoja voivat olla mm. sahateollisuus, puun jatkojalostus ja pohjavesien suojelutarpeen huomioiva maa-ainesten otto. Pohjoisempaa osa-aluetta tulee kehittää Perhojen luontoarvoja korostavana virkistys- ja luontomatkailualueena. Ensisijaisesti tulee tällöin turvata yleisen virkistyksen ja lomavieton tarpeet; yksityinen loma-asutus tulee järjestää yleisten virkistyskäyttömahdollisuuksien ehdoilla.

6.3 Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Kohdassa 3.3 esitetyt valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on huomioitu kaavaehdotuksessa seuraavasti:

Toimiva aluerakenne

Nykyinen aluerakenne muodostaa kaavaehdotuksen rungon. Uudet maankäyttövaraukset ja yhdyskuntarakenteen laajenemissuunnat liittyvät kiinteästi olemassa oleviin rakenteisiin. Kokkolan asemaa maakuntakeskuksena on korostettu kaupunkikehittämisen kohdealueena sekä siihen liitettyllä kaavamääräyksellä M02.

Maanpuolustuksen tarpeet on huomioitu erityisesti Lohtajan Vattajanniemen kovapanosammunta-alueella, joka on osoitettu puolustusvoimien erityisalueeksi. Lisäksi alueeseen liittyy kaavamääräys M04 joka edellyttää myös muiden tarpeiden huomioimista. Kokkolan varikkoalue on huomioitu omalla merkinnällään.

Ehetyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta eheytetään tukemalla nykyistä yhdyskuntarakennetta; uusia, erillisiä aluekeskuksia ei kaavaehdotukseen sisälly. Erityisesti Kokkolan kaupungin osalta on korostettu lisäksi taajamarakenteen eheyttämisen tärkeyttä kaavamääräyksellä M02. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset on huomioitu keskeisten teollisuus- ja varastoalueiden osoittamisella sekä erityisesti Lestijokivartta koskevalla kaavamääräyksellä M03 jonka ensimmäinen virke korostaa taloudellisten toimintojen turvaamista. Samoin kaavamääräys huomioi matkailu- ja vapaa-ajantoimintojen aseman kuten myös määräykset M04 ja M05 sekä kaavakarttaan osoitetut virkistysaluevaraukset. Jätteidenkäsittely on huomioitu Kokkolan, Himangan ja Kaustisen käsittely- ja kaatopaikkojen osalta. Muu keskitetty jätehuolto hoidetaan maakunnan alueen ulkopuolella. Pohjavesi on huomioitu osoittamalla tärkeät tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet. Näille alueille ei ole osoitettu uusia pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymisen edistämiseksi on kaavan yhteydessä laadittu erillisselvitys ”Keski-Pohjanmaan arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet”, johon selvitykseen kaavaehdotus tältä osin pohjautuu. Lisäksi kaava huomioi luontoarvot suojelu- ja Natura- sekä aluemerkinnoin. Luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkausta on korostettu erityisesti Lestijokivartta koskevassa kaavamääräyksessä M03 ja sen suunnitteluohjeessa.

Turvetuotanto ja muu luonnonvarojen hyödyntäminen (maa-ainekset, kaivostoiminta) on rajattu kaavan ulkopuolelle ja se tullaan käsittelemään seuraavissa kaavoitusvaiheissa. Hyvien peltoalueiden säilyminen on huomioitu kaavamääräyksen M03 uudisrakentamista koskevassa suunnitteluohjeessa.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Liikennejärjestelmän pohjana ovat nykyiset verkostot. Energiahuollon valtakunnalliset tarpeet on huomioitu osoittamalla sähkönjakeluverkoston pääjohdot. Uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuudet olivat erityisesti esillä Kokkolan tuulivoimapuiston osalta mutta asian varsinainen maakuntakaavallinen tarkastelu siirrettiin seuraavaan maakuntakaavan suunnitteluvaiheeseen.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Maankohoamisrannikon erityispiirteiden säilyminen turvautuu pääosin sillä että alueelle ei ole osoitettu uutta maankäyttöä. Lisäksi suuri osa rannikosta on suojelu-, Natura- ja maisema- aluemerkinnojen piirissä. Kokkolan osalta maankohoaminen on huomioitu myös kaavamääräyksen M02 suunnitteluohjeessa.

6.4 Kaavan suhde kumottavaan seutukaavaan

Kaavaehdotuksen suhde seutukaavaan perustuu erilliseen kartta- ja taulukkopohjaiseen analyysiin jossa on osoitettu poistuvat seutukaavamerkinnot kartalla sekä poiston peruste. Kyseinen materiaali liitetään maakuntakaavan tietokansioon.

Merkittävimmät kumoutuvat/poistuvat seutukaavan aluevaraukset aihekokonaisuuksittain ovat seuraavat:

Taajamatoimintojen alueet

Maakuntakaavan lähtökohtana on että taajamatoimintojen alueet ja erityisesti niiden reservialueet ovat pääasiassa kuntien sisäisiä asioita. Maakuntakaava ottaa niihin kantaa lähinnä alue- ja yhdyskuntarakenteen näkökulmasta. Taajamatoimintojen alueet (A) on maakuntakaavassa osoitettu mutta alueiden esitystapa on seutukaavaa yleispiirteisempi ja alueet käsittävät lähinnä nykyiset asemakaavoitetut alueet. Yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa on käytetty A – merkinnän yhteydessä silloin kuin laajennukseen liittyy muita valtakunnallisia tai maakunnallisia intressejä (risteäminen päätiestön kanssa) .

Seutukaavassa osoitetut, laajat uudet taajamatoimintojen alueet ja niiden reservialueet siis poistuvat maakuntakaavassa.

Asutusalue ja suuntaa antava rantavyöhyke

Maakuntakaava esittää poistettavaksi seutukaavan mukaisen asutusalue (As) ja suuntaa antavan rantavyöhyke –merkinnän. As -merkintä kattaa käytännössä kaikki rakennetut alueet jonka vuoksi sen merkitys on todettu lähinnä informatiiviseksi ja ohjausvaikutukseltaan vähäiseksi. Sama koskee rannat kolmeen luokkaan jakavaa rantavyöhykemerkintää.

Turpeen-, maa-aineksen- ja kalliokiviaineksen ottoalueet

Aihekokonaisuuksia ei ole käsitelty tässä maakuntakaavoitusvaiheessa vaan ne otetaan tarkasteluun seuraavassa vaihekaavassa. Seutukaavan mukaiset merkinnät kuitenkin kumotaan

koska alueet ovat pääasiassa jo tuotannossa olevia eikä niillä siten ole merkittävää ohjausvaikutusta.

Virkistys- ja suojelualueet

Seutukaavan mukaisia virkistysalueita on poistettu pääasiassa siitä syystä että muut merkinnät, kuten suojelu-, Natura- ja maisema-alueet, kuvaavat paremmin alueiden nykyistä ja tavoiteltavaa pääkäyttötarkoitusta. Merkittävimmät poistuvat virkistysalueet ovat Kokkolan meriedustan Natura-alueilla. Suojelualueina poistuvat pohjaveden suoja-alueet koska maakuntakaavan pohjavesialuemerkinän katsotaan olevan riittävä. Lisäksi poistuu muutamia virheellisiä tai ilman riittäviä suojeluperusteita olevia aluevarauksia.

Maisema-alueet

Maisema-alueina poistuvat sellaiset kokonaisuudet, joilla ei uuden selvityksen mukaan enää ole valtakunnallista tai maakunnallista merkittävyyttä.

Muut kohteet

Muita pienehköjä kohteita on poistunut lähinnä sillä perusteella ettei niillä ole ollut valtakunnallista tai maakunnallista merkitystä, maakuntakaavan muut kriteerit eivät ole täyttyneet tai ne ovat olleet virheellisillä paikoilla.

7 MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUKSET

7.1 Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin lähtökohdat

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tutkia, aiheuttaako maakuntakaavassa osoitettu alueidenkäytön periaate tai maankäyttö muutosta tai ylläpitääkö se tilannetta, jolla voi olla myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnilla selvitetään myös onko keinoja torjua ja ehkäistä haitallisia vaikutuksia kaavaratkaisuja muuttamalla tai esittämällä jatkosuunnittelulle reunaehjoja.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että maakuntakaava toteutuu asteittain tarkentuvan kuntakaavoituksen (yleis- ja asemakaavoituksen) ja viranomaistoiminnan kautta. Maakuntakaavassa osoitetut alueidenkäyttöratkaisut voivat toteutua monella kaavamerkinnän mahdollistamalla vaihtoehtoisella tavalla. Siksi kaikkia vaikutuksia ei voida aina arvioida yksityiskohtaisesti. Lisäksi vaikutusten merkittävyyden arviointi pohjautuu lähes aina arvosidonnaisiin käsityksiin ja ratkaisuihin, joten arviointiin saattaa sisältyä huomattavia epävarmuustekijöitä. Myös maakuntakaavan ohjauksen pitkä ajallinen ulottuvuus asettaa rajoituksia vaikutusten suuruuden ja todennäköisyyden ennakkoinnille.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin selvittäminen perustuu maakuntakaavaehdotuksen luonnokseen ja sen kohdekuvauxsiin, siihen liittyviin erillisiin tutkimuksiin ja selvityksiin, suurimpien hankkeiden yhteydessä laadittuihin ympäristövaikutusten arviointiselostuksiin sekä vaikutuksia koskevaan yleistietoon. Tietopohjan, perusselvitysten ja vaikutusten arviointia palvelevien selvitysten syvyys ja laajuus ovat olleet kirjavia johtuen osittain siitä, että kaava on luonteeltaan "ajantasaistuskaava". Varsinainen vaikutusten arviointi on tehty vaiheessa, jossa ehdotukseen liittyvää kaavaselistusta ei vielä ole laadittu. Arviointia on kuitenkin tarkistettu kaavaehdotuksen 3.7.2001 ja 21.9.2001 pohjalta.

7.2 Arvioitavat vaikutukset

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi käsittää ympäristövaikutusten sekä muiden sellaisten vaikutusten, joilla on ympäristöulottuvuus, arviointia. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan osa-alueittaisia vaikutuksia on arvioitu maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1§:n mukaisesti.

Arvioitavia välillisiä ja välittömiä vaikutuksia ovat:

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon.
Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuvat vaikutukset.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen.
Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvat vaikutukset.

Lisäksi osa-alueiden vaikutusten selvittämisessä arvioitiin maakuntakaavan vaikutuksia talouteen. Tällä pyritään varmistamaan, että vaikutusten arviointi on mahdollisimman kokonaisvaltaista ja poikkitieteellistä.

7.3 Vaikutusten arviointi osa-alueittain

Kaavan laadinnassa on käytetty järjestelmällistä aluevarauskohtaista lähestymistapaa. Siksi myös maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa käytetään alueittaista lähestymistapaa. Käsiteltäväksi on otettu kaavan tavoiteltujen tai haitallisten vaikutusten kannalta olennaiset sekä ympäristöltään herkäät alueet. Tavoitteena on ollut löytää maakuntakaavasta selkeitä aluekokonaisuuksia, joiden osalta vaikutusten arviointi on ollut mielekästä ja havainnollista.

Vaikutusten arvioinnin kohdealueet on rajattu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksen luonnoksen ja kohdekuvausten perusteella. Alussa käytiin läpi kaikki aluevarausluokat ja niistä keskeiset aluevaraukset. Ehdotusluonnoksen aluevaraustaulukkojen analysoinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota alueisiin, jotka ovat maakuntakaavalla tutkittuja uusia aluevarauksia (UT),

maakuntakaavalla osoitettuja uusia kehittämisalueita (UK) sekä aluevarauksia, jotka sisältävät erilaisia intressejä valtakunnallisten, maakunnallisten tai paikallisten varausten kanssa. Tämän jälkeen muodostettiin aluekokonaisuuksia, joiden sisältämällä suunnitelmilla arvioitiin olevan merkittäviä vaikutuksia.

Niiden aluevarausten osalta, joilla merkittäviä vaikutuksia ei todettu olevan, katsottiin kyseessä olleen aluevarauksen vaikutuksen arviointi maakuntakaavan osalta suoritetuksi.

Osa-alueet

Maantieteellisesti tarkasteluna kohdealueet sijoittuvat pääasiallisesti maakunnan rannikovyöhykkeelle ja jokilaaksoihin (*Karttakuva 1.*). Valittujen alueiden osalta käsiteltiin kaikkien alueen merkintöjen ja periaatteiden vaikutuksia. Näin saatiin arvioitua eri merkintöjen ja periaatteiden yhteisvaikutukset, mikä ei ole mahdollista jos käsitellään vain yksittäisiä aluevarauksia.

Arvioinnin kohteena olevat aluekokonaisuudet ovat:

- Maakuntakeskus Kokkola
- Lestijokivarsi
- Vattajanniemi
- Vetelin Sillanpään – Sulkaharjun välinen alue
(Maakuntakaavassa on em. alueita koskevia maakuntakaavamääräyksiä.)
- Valtatie 8 liikennekäytävän kehittäminen
- Rannikko- ja saaristoalue
- Kaustinen-Veteli-akseli ja Perhojokilaakso
- Arvokkaimmat maisema- ja kulttuurialueet: Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki-Hangasneva-Säästöpiirineva
- Pohjanmaan rata

Aluekohtainen vaikutusten arviointi helpottaa maakuntakaavassa esitettyjen alueidenkäyttöratkaisujen aiheuttamien vaikutusten kohdistamista. Hyötynä on myös, että saadaan heti valmisteluvaiheen alussa selville maakuntakaavan osalliset, eli ne, joita maakuntakaava tavalla tai toisella koskettaa. Alueittainen lähestymistapa tuottaa myös tietoa siitä, mikä on alueidenkäyttöratkaisujen merkitys herkille alueille ja osallisille, ja voidaanko maakuntakaavassa osoitettu alueen käyttö toteuttaa ympäristön kannalta hyväksyttävästi.

Maakuntakaavan vaikutukset aluekokonaisuuksittain on koottu yhteenvetomatriisiin (taulukko 2, Yva –osuuden lopussa). Vaikutustarkastelua on syvennetty suurimpien aluekokonaisuuksien osalta vielä erityyppisten alueidenkäyttöratkaisujen vaikutusten arviointiin.

Yhteenvetomatriisissa jaetaan maakuntakaavassa esitettyjen ratkaisujen vaikutukset todennäköisesti myönteisiin, erittäin myönteisiin, todennäköisesti haitallisiin ja erittäin haitallisiin sekä mahdollisia ristiriitoja tai merkittäviä epävarmuuksia sisältäviin vaikutuksiin. Matriisissa näkyvä kaavan tavoitellut vaikutukset sekä haitalliset vaikutukset. Sivuvaikutukset, joita ei ole voitu kaavaa laadittaessa välttää, tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Myönteiset vaikutukset ovat maakuntakaavassa pääasiallisesti tavoiteltuja vaikutuksia. Haitalliset vaikutukset ovat yleensä sivuvaikutuksia, jotka aiheutuvat kun kaavassa osoitettu maankäyttö tai alueidenkäytön periaate toteutuu.

7.4 Vaikutusten kuvaus osa-alueittain

7.4.1 Maakuntakeskus Kokkola

Kokkolan kaupungin kehittäminen maakuntakaavamääräyksen mukaisesti aiheuttaa välittömiä vaikutuksia Kokkolaan ja välillisiä koko maakuntaan. Maakuntakeskuksen kehittämisperiaatteet painottuvat keskeisten tieliikenne- ja viheryhteyksien parantamiseen, palvelu- ja työpaikka-alueiden sijoittamiseen sekä kaupungin imagon kohentamiseen.

Kaupungin kehittäminen maakuntakeskuksena

Kokkolan kehittäminen maakuntakaavan osoittamalla tavalla voi parantaa myös koko Keski-Pohjanmaan maakunnan vetovoimaa ja vähentää maakunnasta maan kasvukeskuksiin suuntautuvaa muuttoliikettä. Elinkeinoelämän kannalta tärkeiden liikenneväylien ja satamayhteyksien kehittäminen parantaa yritystoiminnan kilpailukykyä. Siitä seuraavat myönteiset heijastusvaikutukset saattavat ulottua ainakin Kokkolan työssäkäyntialueelle tukien maakunnan tasapainoista väestönkehitystä ja maaseudun kuntien taloudellista tilaa. Toisaalta Kokkolan kaupungin voimakas kehittäminen saattaa kuihduttaa maakunnan reuna-alueita ja heikoimpia maaseutukuntia. Maakuntakaavan vaikutusten toteutumiseen vaikuttaa kuitenkin monta yhteiskunnallista ja taloudellista epävarmuustekijää, joihin maakuntakaavoituksella ei voida suoranaisesti vaikuttaa.

Kokkolan kaupunkirakenteen tiivistäminen tukee pääosin kestävästä kehitystä. Tärkeiden kaupallisten ja maakunnallisten palvelujen sekä ylikunnallisten työssäkäyntialueiden ohjaaminen kaupungin keskustaan ja kaupungin pääväylien varsille parantaa niiden saavutettavuutta, mutta toimintojen keskittäminen lisää liikennettä ja sen aiheuttamia haittoja ko. alueilla.

Liikenneyhteyksien kehittäminen

Liikenneyhteyksien kehittäminen aiheuttaa sekä myönteisiä että haitallisia vaikutuksia. Taajama-alueella teiden rakentaminen ja parantaminen muuttaa pysyvästi kaupunkikuvaa, tuhoaa luontoa ja rajoittaa muuta maankäyttöä. Tärkeiden teiden välityskyvyn kasvaminen parantaa liikenneturvallisuutta, mutta liikenneyhteyksien kehittyminen mahdollistaa asiointietäisyyksien pidentymisen ja voi sitä kautta vaikuttaa toimintojen ja eri maankäyttömuotojen hajautumiseen. Pohjanmaan radan kehittäminen vahvistaa Kokkolan asemaa kasvukeskuksena.

Kaupungin viheryhteyksien kehittäminen

Kokkolan ja sen ympäristön viheryhteyksien kehittäminen tukee sekä ekologisesti että sosiaalisesti kestävästä kehitystä. Yhteyksillä parannetaan kaupunkilaisten virkistysmahdollisuuksia ja luontosuhdetta. Kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen vaikuttaa myönteisesti asuin- ja keskusta-alueiden elinympäristön laatuun luomalla vaihtoehdon yksityisautoilulle, johon liittyvät toiminnot varaavat merkittävästi maa-alaa taajama-alueilla.

Kulttuuriympäristön ja maiseman vaaliminen

Kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta tärkeiden alueiden vaaliminen lisää Kokkolan keskustan ja vanhansatamanlahden matkailullista vetovoimaa. Lisäksi omaleimaisten luonnon- ja kulttuurimaisemakokonaisuuksien säästäminen kohentaa kaupungin imagoa ja tukevat alueen identiteettiä.

7.4.2 Lestijokivarsi

Lestijoen vesistö on Keski-Pohjanmaalla vähiten ihmistoiminnasta muuttunut vesialue ja joen luonne on vielä varsin luonnontilainen. Maakuntakaavamääräyksellä tuetaan Lestijoen kehittämistä sen luonnonmukaisten ominaisuuksien perusteilla. Määräyksellä kiinnitetään huomioita joen maisemallisten ja luonnonsuojelullisten arvojen turvaamiseen siten, että varsialueen nykymuotoiset taloudelliset toiminnot voivat säilyä. Maakuntakaava edesauttaa alueen ylikunnallisten suunnitteluperiaatteiden kehittämistä tukien jokivarren kestävästä käytöstä.

Lestijokivarren kokonaisvaltainen kehittäminen tukee myös osaltaan koko maakunnan kannalta tärkeää tasapainoista aluerakennetta. Maakuntakaavassa ohjataan jokivarren alueidenkäyttöä siten, että maatalouden nykyiset toiminnot turvataan. Maakuntakaavamääräyksessä osoitetut kehittämisperiaatteet antavat myös positiivisia ärsykeitä maatalouden sivuelinkeinomahdollisuuksien kehittämiseen.

Maakuntakaava pyrkii ohjaamaan Lestijokivarren alueen virkistyskäyttöä mahdollisimman vähän luontoa kuluttavaksi. Luonnon- ja kulttuurimaiseman suojeluun liittyvät ohjaukeinot ja toimenpiteet pyrkivät ohjaamaan myös virkistyskäytön haittavaikutuksia mahdollisimman vähäisiksi. Niiden vaikutus ihmisten elinoloihin, monipuolisempaan elinympäristöön ja luonnon monimuotoisuuteen on

myönteinen. Alueidenkäytön ohjauksessa on kuitenkin huomioitava, että maankäytön ja erilaisten toimintojen rajoitukset eivät saa olla haitallisia paikallisille väestöryhmille ja elinkeinoille.

Maakuntakaava tukee osaltaan Lestijokivarren luonnon- ja maisema-arvojen säilymistä. Samalla se parantaa matkailu- ja virkistyselinkeinojen toimintamahdollisuuksia. Virkistyskäyttöä on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ohjattava siten, että sen luonnolle aiheuttamat haitalliset vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

7.4.3 Vattajanniemi

Vattajanniemi on Skandinavian laajin rakentamaton ja eurooppalaisestikin ainutlaatuinen rantahietikko- ja dyynialue. Alueella on merkittävää luonnontieteellistä arvoa ja Vattajanniemen eteläinen alue on linnustollisesti arvokasta. Alueen edustavimmat ja arvokkaimmat dyynimuodostumat sijaitsevat niemen pohjoisosassa, joka kuuluu puolustusvoimien Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueeseen. Ammunnoista ja lentotoiminnasta aiheutuva melu, tärinä yms. vaikutukset ulottuvat Vattajanniemen Natura-alueelle. Naturan lisäksi Vattajanniemen alueella sijaitsee rantojen- ja harjunsuojelualueita, vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue sekä jonkin verran virkistystoimintaa.

Kaavamääräyksessä Vattajanniemeä kehitetään puolustusvoimien erityisalueena. Alueen käytössä ja jatkosuunnittelussa tulee huomioida alueen suojeleminen, erityiset luonto-, maisema- ja Natura-arvot, alueeseen kohdistuvat eri oikeudet, yleiset virkistystarpeet, pohjaveden suojelun vaatimat toimenpiteet sekä tulee pyrkiä huomioimaan elinkeinoelämän kehittämisedellytykset.

Vattajanniemen yleisten virkistysmahdollisuuksien turvaaminen sekä luonnon- ja maisema-arvojen säilyttämiseen liittyvät toimenpiteet pääosin parantavat aluetta käyttävien ihmisten elinympäristöä. Mahdollisesti kasvava virkistyskäyttö häiritsee etenkin linnustoa sekä kuluttaa kasvillisuutta ja maaperää. Samoin puolustusvoimien kovapanos- ja harjoitustoiminta alueella vaikuttaa haitallisesti Vattajanniemen herkkään maankohoamis- ja lentohietikkovyöhykkeeseen. Karuilla, hidaskasvuisilla dyynialueilla vauriot näkyvät pitkään. Toimintojen lisääntyessä myös riskit pohjaveden pilaantumiselle kasvavat.

Elinkeinojen kehittämisedellytysten huomioiminen Vattajanniemen alueella vaikuttaa pääosin myönteisesti. Etenkin virkistys- ja luontomatkailuun luodaan paremmat edellytykset, mutta merkittävimpiä elinkeinojen kehittämishankkeita rajoittavat kuitenkin puolustusvoimien toiminta ja Natura-alueet. Natura- ja luonnonsuojelumerkinnot voivat myös rajoittaa paikallisia elinkeinoja, mm. marinkaislaista kalastuskulttuuria.

Kokonaisuudessaan maakuntakaava vaikuttaa myönteisesti Vattajanniemen alueeseen. Kaavan avulla pyritään säilyttämään alueen ekologiset arvot ja yleiset virkistyskäyttömahdollisuudet. Vattajanniemen imago ja vetovoima kasvavat, kun kaavan avulla voidaan ohjata virkistyskäyttöä mahdollisimman kestäväälle pohjalle. Kaavan suunnitteluohje edistää huolellista jatkosuunnittelua, jolla saadaan Vattajanniemen alueiden käytössä siten, että siinä otetaan huomioon eri aluekokonaisuuksien vaatimat suojaetäisyydet sekä erityyppisistä toiminnoista toisilleen koituvat vaikutukset.

7.4.4 Vetelin Sillanpään – Sulkaharjun välinen alue

Maakuntakaavamääräyksen tavoitteena Vetelin Sillanpään – Sulkaharjun välisellä alueella on kehittää alueesta maakunnallinen virkistyspalvelukokonaisuus. Kemoran moottoriurheilukeskus on luonteeltaan ja toiminnaltaan hyvin erilainen luontopainotteisiin osa-alueisiin verrattuna. Kaavamääräyksellä ohjataan alueiden käyttöä siten, että siinä otetaan huomioon eri aluekokonaisuuksien vaatimat suojaetäisyydet sekä erityyppisistä toiminnoista toisilleen koituvat vaikutukset.

Maakuntakaavamääräys tukee alueen elinkeinojen kehittämistä. Alueelle sijoittuvat monipuolisen tarjonnan omaavat virkistys- ja matkailukohteet sekä muuta elinkeinotoimintaa.

Jokivarren virkistys- ja luontopainotteisen alueidenkäytön periaatteet vaikuttavat myönteisesti asukkaiden elinympäristöön. Sen sijaan moottoriurheilualan tapahtumat, lentokenttä ja sahateollisuus aiheuttavat häiriöitä ja paineita ihmisten elinympäristölle, luonnon monimuotoisuudelle, maisemalle ja pohjavesialueille. Kuntakaavoituksessa on sovitettava yhteen eri maankäyttömuodot mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavalla tavalla.

7.4.5 Valtatie 8 liikennekäytävän kehittäminen

Valtatie 8 liikennekäytävän kehittäminen sisältää useita aluevarauksia Kokkolan, Kälviän, Lohtajan ja Himangan alueilla. Merkittävin yksittäinen ja eniten vaikutuksia aiheuttava merkintä on Kokkolan ohitustien aluevaraus.

Kokonaisuudessaan valtatie 8:n strateginen kehittäminen parantaa maakunnan yritystoiminnan kilpailukykyä. Väylä on maakunnan tuotantotoiminnan ja henkilöliikenteen kannalta keskeinen tieyhteys jonka kehittämistä pidetään maakunnassa yleisestikin tärkeänä. Kokkolan ohitustien rakentaminen saattaa tosin heikentää varsinkin Kokkolan keskustan ja nykyisen ohitustien varren palvelualan yritysten toimintaedellytyksiä, kun liikenne ohjataan Kokkolan ohi.

Liikennekäytävän liikenteelliset vaikutukset ovat pääosin myönteisiä. Tien välityskyky kasvaa ja tiellä liikkujien liikenneturvallisuus paranee. Liikenteen aiheuttamiin pakokaasu-, pöly- ja hiukkaspäästöihin valtatie 8 kehittämisellä ei ole merkittävää vaikutusta.

Väylän kehittämisen vaikutukset maisemaan ovat haitallisia. Kokkolan ohitustien uusi yhteys tuhoaa tehdyn YVA:n mukaan arvokkaita kohteita. Näitä ovat mm. Kiviharju, Hommolanneva, Hirvisuo, Perhojen rantalehto, Trappbergenin kallio, Kålabacken ja Åmansin ympäristö. Myös vaikutukset luontoon ovat haitallisia, sillä uusien yhteyksien rakentaminen tuhoaa maaperää ja kasvillisuutta sekä aiheuttaa pilaantumisriskin pohjavesialueille. Kokkolan ohikulkutie tukee tarkoituksenmukaista yhdyskuntarakennetta, koska nykyisen valtatie estevaikutus kaupunkialueella pienenee. Väylän kehittäminen muuttaa kuitenkin taajamakuva pysyvästi etenkin Kokkolassa sekä myös Himangalla.

Liikenneväylän kehittämisen vaikutukset ihmisiin ovat suurelta osin myönteisiä. Kokkolassa läpikulkuliikenteen aiheuttama melu ohjataan muualle. Kevyen liikenteen yhteyksien rakentaminen Kälviällä, Lohtajalla ja Himangalla nostaa elinympäristön laatua. Kokkolan ohitustie heikentää kuitenkin Linnusperän ja Kirilahden kylien maatalouselinkeinon harjoittajien elinoloja. Lisäksi hanke aiheuttaa paikallisia jokapäiväisen toiminnan estevaikutuksia uuden väylän läheisyydessä asuville ihmiselle.

Valtatie 8:lta Kokkolan teollisuusalueelle suuntautuva tievaraus parantaa merkittävästi raskaan kuljetuskaluston liikennöintimahdollisuuksia satamaan ja teollisuusalueelle vähentäen mm. onnettomuusriskejä, mutta aiheuttaa myös kielteisiä vaikutuksia heikentäen mm. Patamäen merkitystä virkistysalueena.

7.4.6 Rannikko- ja saaristoalue

Keski-Pohjanmaan maakunnan rannikko- ja saaristovyöhykkeen kehittäminen käsittää aluevarauksia jokisuistoista ulkosaaristoon. Kaavamerkinnoilla pyritään ohjaamaan alueidenkäyttöä perinnebiotooppeja ja valtakunnallisestikin arvokkaita kulttuuriympäristökohteita esim. Tankarin saarta ja Poroluodonkruunun majakoita, huomioiden.

Maakuntakaavan aluevaraukset rannikko- ja saaristoalueella koskevat eritoten arvokkaita kulttuuri- ja maisema-alueita. Vyöhyke sisältää myös Natura-alueita sekä rantojen suojeluohjelma-alueita.

Suojelualuevaraukset kattavat monipuolisesti meriluonnon sisältämiä vyöhykkeitä, jotka käsittävät geologisesti, linnustollisesti ja kasvistollisesti arvokkaita kohteita.

Ne tukevat yhdessä arvokkaiden kulttuuri- ja maisema-aluevarausten kanssa luontomatkailuun ja virkistystoimintaan liittyviä elinkeinoja. Runsaat ympäristön vaalimiseen viittaavat merkinnät voivat kuitenkin johtaa siihen, että tiettyjen alueiden merenkulkuun, kalastukseen ja satamatoimintaan kuuluvat toiminnot saattavat häiriintyä. Niinpä varaukset korostavat luontoarvojen ja ihmisten harjoittamien toimintojen yhteensovittamisen merkitystä jatkosuunnittelussa.

7.4.7 Kaustinen-Veteli-akseli ja Perhojokilaakso

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa esitetty Perhojokilaakson maisema- ja kulttuuriperintöalueen säilyttäminen tukee hyvin sosiaalisesti kestävästä kehitystä. Merkittävät maisema- ja kulttuuriperintöalueet (mm. Vetelinjoki, viljellyt jokilaaksopellot, harjujaksot) säilyvät maisemassa vahvistaen keskipohjalaista alueidentiteettiä. Laakson vanhat asumismuodot, esim. raitti-, jokivarsi- ja nauha-asutus, edustavat keskipohjalaista kulttuurihistoriaa. Monipuolinen luonnon- ja kulttuuriympäristö parantaa elinympäristön laatua.

Perhojokilaakson aluevaraukset sisältävät myös kattavasti pohjavesi- ja kallioalueita, jotka vaikuttavat toimintojen sijoittamiseen ko. alueilla. Pohjavesialueet valtateiden 13 ja 63 kehittämisessä sekä taajamatoimintojen kehittämisalueilla aiheuttavat pohjaveden suojaamistarpeita. Suojaaminen on erityisen kiireistä esim. Vetelin kunnan Seppälän vedenottamon muodostumisalueella ja tarpeellista myös Pitkäkankaan pohjavesialueen kohdalla. Luonnon- ja kulttuuriympäristön säilyttämisen ja taajamien kehittämistavoitteiden yhteensovittaminen voi johtaa maakunnallisten ja muiden tahojen intressien ristiriitaisuuteen.

7.4.8 Arvokkaimmat maisema- ja kulttuurialueet: Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki-Hangasneva-Säästöpiirineva

Valta- ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema- ja kulttuurialueiden aluevaraukset edesauttavat monipuolisesti kestävästä kehityksen toteutumista. Keski-Pohjanmaan sisämaan kulttuuriperinnön kannalta tärkeät kohteet säilyvät tulevillekin sukupolville.

Maisemakokonaisuuksien säilyttäminen tukee myös ekologista kehitystä. Alueilla on sekä geomorfologisesti, kasvillisesti, linnustollisesti että maisemallisesti merkittäviä arvoja.

7.4.9 Pohjanmaan rata

Pohjanmaan rata on osoitettu kehitettäväksi pääradaksi. Merkinnällä korostetaan rataverkko 2020 –selvityksen pohjalta tarvetta saada nopean liikenteen junaverkko Helsingistä Kokkolaan ja edelleen Ouluun. Kehittämishankkeiden, joita ovat mm. akselipainon nostaminen sekä tasoristeyksien poistaminen, matka-aika Kokkolan ja Helsingin välillä voi lyhentyä nykyisestä viidestä tunnista jopa kolmeen tuntiin. Tällä on vaikutusta mm. työssäkäyntialueen laajentumiseen ja Kokkolan aseman korostumiseen osana kasvukeskusverkostoa. Myös raideliikenteen liikenneturvallisuus paranee tasoristeysten poistuttua.

7.5 Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan kokonaisvaikutukset

Lähes kaikki kaavaratkaisut maakuntakaavassa aiheuttavat myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia. Kokonaisvaikutusten arvioinnin tehtävänä on tuoda esille merkittävimmät kaavasta aiheutuvat välittömät ja välilliset ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arviointi tähtää tukemaan hankkeiden ja toimintojen yhteisvaikutusten arviointia sekä arvioimaan kumulatiivisia eli kertautuvia ja kasautuvia vaikutuksia myös yhdessä alueidenkäyttöön liittyvien muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa.

Maakuntakaavan vaikutusalue sijoittuu pääosin Keski-Pohjanmaan alueelle. Maakunnan luonnolliset alueet kuten jokilaaksot eivät ulotu merkittävästi naapurimaakuntien alueille. Esitettyjä kevyenliikenteen yhteystarpeita lukuun ottamatta kaavassa osoitetut infrastruktuurihankkeet tai niiden vaikutusalueet eivät ulotu Keski-Pohjanmaan ulkopuolelle. Maakuntakaavan välittömät ympäristövaikutukset kohdistuvat siten lähes kokonaisuudessaan maakuntakaava-alueelle. Kokkolan kehittämisellä on sen sijaan välillisiä vaikutuksia, jotka ulottuvat kaava-alueen ulkopuolelle. Esimerkiksi kaupungin kehittäminen maakuntakeskuksena vaikuttaa Kokkolan työssäkäyntialueeseen eli lähinnä Pohjanmaan liiton pohjoisosaan sijoittuvaan Pietarsaaren seutuun.

Maakuntakaavan vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavalla pyritään ohjaamaan sekä maakuntakeskus Kokkolan että maaseudun keskustaajamien tasapainoista kehittämistä. Keski-Pohjanmaan tulevaisuuden ja maakunnan strategisen kehittämisen kannalta on tärkeää, että Kokkola vahvistaa asemaansa suomalaisessa kaupunkiverkostossa. Maakuntakaavamääräyksellä Kokkolaa kehitetään Keski-Pohjanmaan maakunnallisena keskuksena.

Pääosin maakuntakaava tukee maakunnan kannalta tarkoituksenmukaista ja eheytyvää alue- ja yhdyskuntarakennetta. Kaava antaa hyvät lähtökohdat esim. yleisen viemäriverkoston ylikunnalliselle suunnittelulle. Sekä maakunnallisella, seudullisella että kuntakohtaisella tasolla yhdyskuntarakennetta pyritään kehittämään mahdollisimman eheänä ja toimivana. Maakuntakaava ohjaa alueiden käyttöä siten, että yhdyskuntarakenteen hajautumista pyritään välttämään etenkin Kokkolassa mahdollisimman paljon. Ohjaamalla julkiset ja kaupalliset palvelut sekä tärkeimmät työpaikka-alueet joko kaupungin keskustaahan tai sitä rajaavan päätieverkon varsille estetään kaupunkirakenteen hajautuminen ja liikenteen tarpeeton lisääntyminen.

Maakuntakaava pyrkii edistämään maaseutualueiden elinvoimaisuutta lähinnä korostamalla luonnon antamia lähtökohtia sekä osoittamalla alueita, kohteita ja reitistöjä virkistykseen ja matkailuun.

Maakuntakaavassa osoitetut yhdyskuntarakenteen laajenemissuunnat ovat tiiviisti kytkeytyneenä olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Etenkin Perhon ja Kälviän keskustaajamien laajenemisaalueet eheyttävät yhdyskuntarakennetta vahvistettua seutukaavaa paremmin. Asutusta ohjataan rakentamisen kannalta suotuisille paikoille olemassa olevan infrastruktuurin yhteyteen. Kaavan avulla kehitetään Keski-Pohjanmaalle tyypillistä asutusrakennetta alueen omat lähtökohdat tunnistaen. Maakuntakaava ohjaa maankäyttöä siten, että Keski-Pohjanmaan arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet on otettava kuntakaavoituksessa huomioon, ennen kaikkea Perho- ja Lestijokilaaksoissa. Maakuntakaava ottaa myös huomioon yhdyskuntien kehittämistarpeen sovittamisen luonnonvaroihin ja etenkin pohjaveden suojelutarpeisiin.

Maakuntakaavan vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan merkittävimmät vaikutukset rakennettuun ympäristöön aiheutuvat liikenneyhteyksien ja taajamatoimintojen kehittämistoimenpiteistä. Kokkolan ohikulkutien ja uuden satamayhteyden rakentaminen vaikuttavat merkittävästi kaupungin rakennettuun ympäristöön. Lisäksi valta- ja kantateiden kehittäminen eritasojärjestelyineen saattavat aiheuttaa muospaineita rakennettuun ympäristöön Himangan ja Kannuksen keskustoissa. Vastaavasti taajamatoiminnot Himangalla rajoittavat Vt 8:n parantamistoimenpiteitä. Perhossa tiivis liikekeskusta heikentää Vt 13:n välityskykyä. Toholammilla taajamatoimintojen tiivistyminen aiheuttaa osaltaan ohitustietarvetta. Nämä mahdolliset maankäytölliset ristiriidat on selvitettävä kuntakaavoituksessa. Suurimpien liikennehankkeiden ympäristövaikutukset on arvioitava tarkemmin erillisten ympäristövaikutusten arviointimenettelyjen, kuntakaavoituksen tai yleis- ja tiesuunnitelmien laatimisen yhteydessä.

Maakuntakaavalla pyritään säilyttämään maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kokonaisuuksia. Maakuntakaava-alueen keskustaajamiin liittyvät toimenpiteet saattavat muuttaa niiden nykyistä maisemakuvaa. Vaikutukset voivat olla myönteisiä tai kielteisiä riippuen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tehtävistä ratkaisuista.

Maakuntakaavan vaikutukset luontoon

Maakuntakaavan vaikutukset luonnonsuojeluun

Keski-Pohjanmaan maakuntakaava sisältää runsaasti rantojen-, harjujen-, soiden-, lintuvesien-, lehtojen- ja vanhojen luonnonmetsien suojeluohjelmien mukaisia aluevarauksia. Valtioneuvoston em. suojeluohjelmia koskevien periaatepäätösten lisäksi kaavassa on huomioitu myös muissa valtakunnallisissa inventoinneissa arvokkaiksi todetut kohteet; kallioalueet ja linnustokohteet. Herkkien ja ekologisesti arvokkaiden luontoalueiden suojelu johtaa useisiin toimenpiderajoituksiin

eri puolilla maakuntaa. Aluemerkinnyt tukevat osiltaan luonnonsuojelullisia tavoitteita ja säilyttävät luonto-olosuhteiltaan arvokkaita ja herkkiä luontotyyppejä.

Pääosin maakuntakaava tukee luonnon monimuotoisuutta ja ekologisesti kestävästä kehitystä sekä säilyttää Keski-Pohjanmaalle omaleimaista luontoa. Monimuotoisuutta oleellisesti heikentäviä infrastruktuurihankkeita kaavaan sisältyy vähän. Tällaisia ovat kuitenkin luonnonympäristöä pirstovat suurimmat tiehankkeet, Kokkolan ohitustie ja Suomenselkätie. Ohitustien vaikutuksista on laadittu YVA-lain mukainen arviointi. Suomenselkätie^u rakentamisen vaikutusten merkittävyys selviää tarkemmin suunnittelun edetessä.

Maakuntakaavan vaikutukset luonnonvarojen kestäväan käyttöön

Nykyiset ja tulevaisuuden raakavedenottotarpeet on kaavassa huomioitu hyvin. Tärkeimmät pohjavesireservit Lohtajalla ja Lestijärvellä sekä muut keskeiset yhdyskuntien pohjaveden hankintaan soveltuvat alueet on merkitty lukuisilla aluevarauksilla, jotka saattavat rajoittaa tiettyjen, esimerkiksi taajama- ja teollisuustoimintojen sijoittumista alueille. Yleensä koko kuntaa koskevien pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien lisäksi tulee laatia erillisiä, hankekohtaisia suojelusuunnitelmia mikäli alueille suunnitellaan pohjavesivarjoja uhkaavia toimintoja.

Koskiensuojelu edistää erityisesti taimenen ja siian lisääntymismahdollisuuksia sekä taloudellisesti merkittävien nahkiaisen ja ravun elinolosuhteita. (Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus 1998:22). Maakuntakaavalla on vähäinen mutta pääasiallisesti positiivinen vaikutus uusiutuviin ja uusiutumattomiin luonnonvaroihin. Turpeen tai muun maa-aineksen ottamisaluevarauksia maakuntakaavan tässä vaihekaavassa ei osoiteta, mutta kaavaselostuksessa suositellaan kokonaisvaltaisen tarkastelun tekemistä maakunnassa ja maa-ainesten ja turpeen noston ohjausta maakuntakaavoituksen seuraavissa vaiheissa. Kaavalla pyritään suojaamaan kansainvälisestikin merkittävää Vattajanniemen dyynialuetta. Lisäksi kaavan merkinnöillä säilytetään arvokkaat Heinojan kallioalueet Kannuksessa, Lestijärven Pyssykallion sekä Vetelin Iso- ja Vehmaskallion alueet.

Rannikko- ja saaristoalueiden suojelualueet edistävät maakunnalle omaleimaisten merenrannikon maankohoamisrantojen, matalakasvustoisten rantaniittyjen ja hiekkadyynien säilymistä luonnonvaraisina. Maankohoamisen luomat omaleimaiset biotoopit ovat Keski-Pohjanmaan merkittävintä antia koko maapallon biodiversiteetin kirjoon (Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus 1997:24).

Maakuntakaava ohjaa etenkin ranta- ja vesistöalueiden virkistyskäyttöä siten, että sen haittavaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Kaava tukee luonnon kestäväan käytön periaatteen toteutumista mm. lukuisilla suojelualue-, virkistysalue- ja virkistysreitivarauksilla.

Maakuntakaavan vaikutukset maisemaan

Kaavalla edistetään useiden arvokkaimpien luonto- ja kulttuurimaisemakohteiden säilymistä ja niiden kehittämistä elinvoimaisiksi. Merkittävimmät kokonaisuudet ovat Lohtajan Vattaja, Lesti- ja Perhojokilaaksot, Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki-Hangasneva-Säästöpiirineva sekä maakunnan rannikko- ja saaristovyöhyke.

Maisemansuojelu edistää sekä ekologista että sosiaalisesti kestävästä kehitystä. Alueiden rauhoittaminen ja haitallisten toimintojen ohjaaminen muualle edesauttaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja säästää arvokkaita perinnemaisemia tuleville sukupolville. Aukkaiden sitoutuminen ja juurtuminen omaan elinympäristöön edistyy maakuntakaavan ottaessa huomioon maakunnan kulttuurihistorialliset kerrostumat.

Saariston, rannikkoseudun, Ullavanjärven, Lestijärven sekä Perho- ja Lestijokilaakson säilyttämisvaraukset tukevat monipuolisesti maakunnan kestävästä kehitystä. Vesistöt rantoineen muodostavat rikkaan maiseman ja ovat samalla toimeentulon, virkistyskäytön, suojelun ja muiden käyttömuotojen perusta. Maisemallisesti herkkien alueiden suojelu ja niiden kehittämistarpeiden yhteensovittaminen ohjataan yksityiskohtaisemmin kuntakaavoituksessa.

Maakuntakaavan vaikutukset liikenteeseen ja teknisen huollon järjestämiseen

Maakuntakaavan osoittamat uudet liikenteen kehittämishankkeet ohjaavat raskasta liikennettä Kokkolassa pääosin ohikulkutielle. Kaupungin nykyisten väylien välityskyky paranee ilman merkittävää parantamistarvetta tulevaisuudessa. Kevyttä liikennettä ohjataan omille väylilleen ja viheryhteisille.

Maakuntakaava edesauttaa pohjanmaan radan kehittämishankkeita, joiden pohjalta junaliikenteen kilpailukyky esim. lentoliikenteeseen verrattuna saattaa kasvaa.

Kevyen liikenteen yhteystarpeet, kun ne toteutetaan erillisin kevytliikenneväylin, parantavat liikenneturvallisuutta ja nostavat pyöräilyn suosiota.

Teknisen huollon järjestämiseen kaavalla on myönteisiä vaikutuksia. Yhdyskuntarakenteen eheyttämispyrkimykset vähentävät uuden infrastruktuurin rakentamista ja tehostavat olemassa olevan käyttöä. Jätteiden käsittelyn keskittyminen alueellisille kaatopaikoille tehostaa jätteiden käsittelyä ja kierrätystä. Jätteiden keräily ja kuljettaminen aiheuttavat kuitenkin sekä lievää liikenteen lisääntymistä että niihin liittyviä taloudellisia kustannuksia.

Maakuntakaavan vaikutukset talouteen

Keski-Pohjanmaan taloudelliseen kokonaistilanteeseen maakuntakaavalla ei ole oleellista välitöntä vaikutusta. Maakunnan työllisyystilanne, väestön vauraus, tulonjako ja talouden yleinen kehitys ovat asioita, joihin maakuntakaava ei suoranaisesti vaikuta.

Talouden kannalta merkittävimmät aluevaraukset ovat maakuntakeskuksen kehittäminen sekä valtatie 8:aan liittyvät merkinnät. Liikennehankkeiden kehittäminen ylipäänsä parantaa yleensä elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia. Samoin kaavamääräyksellä osoitetut Kokkolan kehittämissperiaatteet voivat vahvistaa kaupungin asemaa maamme kaupunkiverkostossa ja kiihtyvässä alueiden välisessä kilpailussa.

Suurimmat infrastruktuurihankkeet voivat työllistää paikallisesti ja matkailuelinkeinot saattavat vahvistua etenkin maaseudun ja rannikkoalueen virkistys- ja maisema-alueilla. Suojelualuevaraukset voivat myös toimia esteenä etenkin luonnonvaroja hyödyntäville elinkeinoille. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon mahdolliset eturistiriidat elinkeinojen harjoittajien ja ympäristöarvojen välillä.

Maakuntakaava sisältää runsaasti herkkiä maisema- ja luontoalueita säilyttäviä aluevarauksia. Laajoilla maisema- ja kulttuurialueiden säilyttämismerkinnöillä arvioidaan yleensä olevan myönteisiä talouteen kohdistuvia vaikutuksia pitkällä aikavälillä. Maisemanhoitoon liittyy yleisesti alueiden elinvoimaisina ja asuttuina pitäminen, eivätkä säilyttävät hoitotoimenpiteet yleensä aiheuta kohtuuttomia hoitokustannuksia (Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus 1997:18).

Maakuntakaavan vaikutukset terveyteen

Jokainen maakuntakaavassa osoitettu aluevaraus vaikuttaa suoraan tai välillisesti asukkaiden terveyteen. Terveysvaikutusten arviointi maakuntakaavatasolla on suuntaa antavaa ohjausvaikutuksen yleispiirteisyyden vuoksi. Terveysvaikutuksia pitääkin arvioida tarkemmin merkittävien hankkeiden ja kuntakaavoituksen yhteydessä.

Vaikka terveys koetaan ja sitä arvioidaan usein subjektiivisesti yksilötasolla, voidaan maakuntakaavalla vaikuttaa asukkaiden terveyteen ohjaamalla luonnonympäristöön, kulttuuriympäristöön, rakennettuun ympäristöön ja taloudellisen ympäristön piiriin kuuluvien alueiden käyttöä. Nämä kaikki ympäristöt vaikuttavat asukkaiden tyytyväisyyteen sekä sosiaaliseen ja ekologiseen käyttäytymiseen, joka puolestaan vaikuttaa ihmisen terveyteen (Juslén 1995:28-29).

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavalla on pääosin myönteisiä vaikutuksia alueen asukkaiden terveyteen. Kaavassa osoitettuja virkistysalueita on taajamien yhteydessä ja ovat siten helposti saavutettavissa. Kaavassa osoitetaan uusia viher- ja kevyen liikenteen yhteyksiä. Virkistykseen ja retkeilyyn on varattu yksittäisiä kohteita sekä valta- ja maakunnallisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.

Maakuntakaavalla ei voida suoraan estää ilman laadun heikkenemistä. Sen sijaan sillä pyritään säilyttämään herkimät vesistöt luonnontilaisina ja suojellaan tärkeimpiä pohjavesialueita. Puhdas pohjavesi on osa asukkaiden hyvinvoinnin keskeistä perustaa.

Liikenne on paitsi keskeinen osa ihmisen luomaa ympäristöä myös olennainen asukkaiden terveyteen vaikuttava tekijä. Maakuntakaava parantaa asukkaiden terveyttä ohjaamalla liikennettä pois taajaan asutuilta alueilta etenkin Kokkolassa. Ohikulkutien ansiosta asuinalueiden liikenneturvallisuus ja myös ilmanlaatu parantuu. Myös liikenteen aiheuttaman melun terveydelliset haittavaikutukset pienenevät ko. alueilla. Maakuntakaavassa osoitetaan myös useita kevyen liikenteen yhteystarpeita, jotka nekin kohentavat osaltaan asukkaiden terveydellisiä ja myös sosiaalisia elinolosuhteita.

Keski-Pohjanmaan asukkaiden sosiologiseen terveyteen maakuntakaava vaikuttaa pääosin myönteisesti. Kulttuurimaisemien ja perinteisten asuinalueiden suojelu vahvistaa keskipohjalaista identiteettiä ja viihtyisyyden kannalta tärkeää yhteenkuuluvuutta.

Maakuntakaavan vaikutukset sosiaalisiin oloihin

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei osoiteta merkittäviä yksittäisiä aluevarauksia, joilla olisi suurta vaikutusta koko maakunnan sosiaalisiin oloihin. Panostukset Kokkolan kehittämiseen voivat kääntää maakunnan muuttotaseen positiiviseksi. Yleiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muuttujat ovat kuitenkin pääosin maakunnallisen alueiden kehittämisen vaikutuspiirin ulkopuolella.

Tavoitteena on tässä yhteydessä esittää eri aluevaraustyyppien merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia tiettyjen seutujen tai koko maakunnan kannalta. Tässä yhteydessä ei tarkastella yksittäisten aluevarausten paikallisia vaikutuksia asukkaiden elinolosuhteisiin.

Liikenteeseen liittyvät aluevaraukset

Liikenteen aiheuttama melu vaikuttaa monen keskipohjalaisen elinolosuhteisiin. Siksi meluntorjunnan pitäisi olla merkittävä osa myös maakuntakaavoitusta (Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus 1997:53). Maakuntakaavassa ohjataan liikenneväylien kehittämistä etenkin valtatie 8:n varrella ja Pohjanmaan radalla. Kokkolan ohitustiestä tehdyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan uusi tie muodostaa uuden melulähteen mutta vähentää samalla melua Kokkolan keskustan alueilla. Meluntorjunta edellyttää erityisesti maankäytön ja liikennesuunnittelun yhdistämistä. Keski-Pohjanmaalla maaston tasaisuus ja harva asutus tekevät meluntorjunnan vaikeaksi ja kalliiksi.

Maakuntakaavassa ei ohjata melulähteiden läheisyyteen uutta maankäyttöä, jolle melu saattaisi aiheuttaa huomattavaa terveys- tai viihtyisyshaittaa. Liikennealuevaraukset sijaitsevat kuitenkin alueilla, joilla on olemassa asutusta.

Kaavassa osoitetut kevyen liikenteen yhteystarpeet vaikuttavat myönteisesti alueiden sosiaalisiin oloihin. Liikennehankkeiden vaikutuksia asumiseen, yhteisöllisyyteen, elinolosuhteisiin, luontosuhteisiin, palveluihin, maankäyttöön ja kiinteistöihin on tarkasteltava erikseen yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Maaseudun kehittämisen kohdealueet

Maakuntakaavassa osoitetut maaseudun kehittämisen periaatteet tuottavat useita myönteisiä vaikutuksia, joita on käsitelty jo aiemmissa luvuissa. Taajamatoimintojen kehittäminen yhdessä kulttuuri- ja maisema-aluemerkintöjen kanssa vaikuttaa myönteisesti asukkaiden elämänlaatuun ja elinolosuhteisiin.

Luonto- ja virkistysaluevaraukset

Maakunnan asukkaiden laadukas luontosuhde pyritään turvaamaan maakuntakaavan lukuisilla luonto- ja virkistysaluevarauksilla. Niillä on myönteisiä vaikutuksia ihmisten vapaa-aikaan, virkistykseen sekä elinympäristön psyykkiseen ja sosiaaliseen kokemiseen. Monipuolisen maiseman perusedellytysten turvaaminen nostaa maakunnan elinympäristön laatua ja voi lisätä alueen houkuttelevuutta kesäasumiseen. Toisaalta luonnonsuojeluun liittyvät toimenpiderajoitukset voivat rajoittaa uusien tilapäisten tai sesonkiasukkaiden määrää.

Maakuntakaavan vaikutukset kulttuuriin

Maakuntakaavan yhtenä tärkeänä tehtävänä on edistää alueensa henkistä ja aineellista hyvinvointia. Keski-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta on sijoittunut maakunnan läpi virtaavien jokien varsille ja rannikon vanhoille kauppapaikoille. Maakuntakaavassa kulttuurimaisema-alueita on muodostettu yli hallinnollisten rajojen jokilaaksoittain ja vyöhykkeittäin.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan aluemerkinnot säilyttävät pääosin hyvin olemassa olevaa maisemarakennetta, rakennuskantaa ja – perinnettä sekä paikallisia toimintoja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta arvokkailla alueilla. Kaava tukee siten osaltaan myös keskipohjalaisen kulttuurin säilyttämistä ja alueen perinteitä. Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien alueiden merkinnät perustuvat kaavan laadinnan yhteydessä tehtyyn erilliseen selvitykseen.

Kulttuuriympäristöllä ymmärretään olemassa olevaa muistumaa menneestä (Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus 1998:28). Perinnemaisemien suojelu ei saa olla esteenä nykyisille maankäyttömuodoille, sillä kulttuurimaisema-alueet ovat ihmisten toiminnan vaikutusten tulosta, ja sijaitsevat yleensä alueilla, jotka ovat aktiivisessa käytössä. Maiseman suojelu ja alueiden kehittäminen on sovittava yhteen yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Maakuntakaavassa osoitetuista aluevarauksista Kokkolan ohikulkutie hävittää kiinteitä muinaismuistokohteita ja aiheuttaa haitallisia esteettisiä ja maisemallisia vaikutuksia. Pääosin maakuntakaava ohjaa kuitenkin alueidenkäyttöä siten, ettei se aiheuta turhaa uhkaa kulttuuri- ja luonnonmaisemalle.

Maakuntakaavan vaikutukset ilmastonmuutokseen

Ilmastomuutosten hidastamiseen kaavalla ei ole oleellisia vaikutuksia, koska kaavalla ei ohjata energiantuotantoon liittyviä toimintoja. Myöskään teollisuuden aiheuttamiin ilmastonmuutosta kiihdyttäviin kokonaispäästöihin kaavalla ei ole vaikutusta. Teollisuustoimintojen vaikutuksia ympäristöönsä on käsitelty mm. Kokkolan teollisuusalueen asemakaavoituksen yhteydessä ja erillisissä hankekohtaisissa YVA-tarkasteluissa. Vähäisempiä ilmastonmuutosta hidastavia toimia kaavassa ovat mm. liikenteen kasvua hidastava yhdyskuntarakenteen eheyttäminen taajamissa. Tiehankkeet ja jätteiden kuljetusmatkojen kasvaminen toisaalta lisäävät ilmastonmuutosta.

Maakuntakaavan vaikutukset ympäristökuormitukseen

Vesistöjen rehevöitymisen ehkäisytoimia kaavaluonnos tukee jossain määrin huomioimalla erityissuojeltavat vedet ja vesiluonnon suojelualueet sekä edistämällä maiseman ja luonnon monimuotoisuuden huomioivien, alempiasteisten kaavojen laatimista. Himangan eloperäisen jätteen kompostointilaitos edistää oleellisesti turkistalouden lannan talteenottoa ja hyötykäyttöä.

Jätteiden käsittelypaikkojen keskittäminen tehostaa oleellisesti jätteiden hyötykäyttöä ja kierrätystä vähentäen kaatopaikoille loppusijoitettavan jätteen määrää.

Maakuntakaavan suhde tulevaisuuden muospaineisiin ja kehityskuluihin

Keski-Pohjanmaan maakunnan tulevaisuuden visio rakentuu seuraaviin johtoajatuksiin (Keski-Pohjanmaan maakuntastrategia 2000:3):

- Aluekeskus Kokkolan vahvistuminen
- Vahva osaaminen, erityisesti IT- ja kemian aloilla
- Kansainvälistyminen
- Kulttuuri
- Syvä maakuntaidentiteetti
- Korkea elämisen taso

Maakuntakaava vaikuttaa maakunnan toiminnallisena instrumenttina myönteisesti suoraan lähes jokaiseen yllämainittuun tavoiteltuun kehityskulkuun. Kaavalla on positiivisia vaikutuksia Kokkolan

aseman ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen maakuntakaavamääräyksen avulla. Maakuntakaavan sisältämät runsaat kulttuuri- ja maisema-alue aluevaraukset ylläpitävät maakunnan kulttuuriperintöä ja siten vahvistavat välillisesti keskipohjalaista maakuntaidentiteettiä.

Kansainvälistymiseen ja osaamiseen liittyviin maakunnan tavoitteisiin maakuntakaavalla ei voida suoranaisesti vaikuttaa. Sen sijaan maakuntakaavan välilliset ja kertautuvat vaikutukset näyttävät tukevan myös näitä tavoitteita. Uusien yritysten ja osaavien työntekijöiden edellyttämät sijoittumis- ja asumispreferenssit täyttyvät ainakin osittain, mikäli maakuntakaavan osoittama alueidenkäyttö toteutuu suunnittelun operationaalaisella tasolla. Maakuntakaava tukee laadukasta elinympäristöä koko maakunnassa sekä tasokkaan ja monipuolisen palvelutason turvaamista ainakin aluekeskus Kokkolassa.

Maakuntakaavan vaikutukset Naturaan

Kaikki Keski-Pohjanmaan maakuntakaava-alueen ja sen vaikutusalueen Natura 2000 –kohteet on käyty läpi kaavaa valmisteltaessa. Valmisteluvaiheessa tehdyn alustavan vaikutusten selvittämisen perusteella kaavaratkaisut tarkentuivat, tai Natura-kysymykset jopa aiheuttivat muutoksia kaavan sisältöön.

Kaavaehdotuksen vaikutusten selvittäminen tehtiin luonnonsuojelulain 65§:n mukaan käymällä läpi kaikki alueet järjestelmällisesti ottaen huomioon alueille tai niiden läheisyyteen osoitettu maankäyttö erikseen ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä muiden alueisiin kohdistuvien toimien kanssa.

Maakannuslahti ja Viirretjoen suisto (FI1000010) kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Kohteen luontoarvot on tarkoitus turvata vesilain nojalla. Houraatin ulkoilualueen, hiihtoalueen ja ampuma-alueen käytöllä voi olla vaikutuksia alueen luonnonarvoihin, erityisesti ammuntojen meluvaikutuksella linnustoon pesintä- ja muuttoaikoina. Vaikutusten ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä.

Lestijoen vesistö (FI1000057) on tarkoitus suojella koskiensuojelulain nojalla ja sitä on esitetty sisällytettäväksi erityistä suojelua vaativien vesistöjen suojeluohjelmaan. Suojeluarvot on tarkoitus turvata vesilain ja koskiensuojelulain nojalla. Samaan aikaan toteutettavaan Lestijoen vesistön luonnontaloudelliseen kehittämissuunnitelmaan tulisi sisällyttää luonnonsuojelulain tarkoittama Natura-arvio.

Vattajaniemi (FI1000017) kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja harjijensuojeluohjelmaan. Aluetta käytetään puolustusvoimien harjoitus- ja ampuma-alueena. Maakuntakaavalla ei ohjata uutta käyttöä sotilastarkoituksiin, eikä todennäköisten merkittävien vaikutusten arviointivaade koske maakuntakaavan laatimista, mutta puolustusvoimien alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisen ja täydentämisen yhteydessä tulisi laatia luonnonsuojelulain edellyttämä Natura-arvio.

Lestijärven saaret (FI1001007) kuuluvat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Maa-alueet hankitaan valtiolle ja rauhoitetaan luonnonsuojelulain nojalla luonnonsuojelualueena tai rauhoitetaan yksityismaan luonnonsuojelualueena maanomistajien kanssa sovittavin rauhoitusehdoin. Vesialueen luonnonarvot turvataan vesilain keinoin. Lestijärven rannoille osoitetut pienvenesatamat lisäävät painetta Lestijärven saarille, mutta todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia ei aiheudu.

Luodon saaristo (FI0800132) kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja alueella on vahvistettu rantakaava. Tankarin saaren pienvenesatama ja saaren toimiminen virkistys- ja matkailukohteena saattavat lisätä häiriötä mikäli toimintoja kehitetään nykyisestä. Vaikutukset eivät kuitenkaan ole todennäköisesti merkittäviä. Maakuntakaavalla ei saareen ohjata uusia toimintoja eikä todennäköisten merkittävien vaikutusten arviointivaade koske maakuntakaavan laatimista. Tarkempi Natura-arvionti laaditaan vireillä olevan ranta-asemakaavan yhteydessä. ..

Rummelön-Harrbådan (FI1000003) kuuluu pääosin valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Vahvistetussa asemakaavassa on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltava osa, pienen osa-alueen sijoituessa teollisuustoimintojen alueelle. Vesialueen suojelu toteutetaan vesilain keinoin. Maakuntakaavassa osoitettujen nykyisten teollisuustoimintojen ja pienvenesatamien ja pienveneväylien voidaan olettaa vaikuttavan alueen luonnonarvoihin. Kuntakaavojen laatimisen yhteydessä tulisi laatia luonnonsuojelulain mukainen Natura-arvio, jossa otetaan huomioon toimintojen vaikutukset laji- ja luontotyyppitasolla. Maakuntakaava ei muuta olemassa olevaa tilannetta, minkä vuoksi arviointivaateen ei katsota koskevan maakuntakaavaa.

Laajalahti (F11000005) kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Alue rauhoitetaan luonnonsuojelualueena. Kohde sijoittuu kaavassa osoitetun, olemassa olevan virkistysalueen läheisyyteen. Kuntakaavoituksessa ja hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä voidaan kiinnittää huomiota kulkemisen kanavoimiseen mm. polkuverkostoa ja muita reittejä kehittämällä.

Kokkolan saaristosta (F11000033) lukeutuu noin puolet rantojen suojeluohjelmaan. Natura-alueisiin liittämisen perusteena ovat sekä luontodirektiivin luontotyyppien ja lintudirektiivin lintulajien esiintyminen. Alueelle on osoitettu kaavassa Kokkolan laivaväylä, kaksi pienveneväylää, Poroluodon Krunnin venesatama ja Poroluodon pohjoisosaan virkistysalue. Kaikki em. toiminnot ovat nykyisiä ja laivaväylää lukuun ottamatta vaikutukset Natura-alueeseen ovat todennäköisesti vähäisiä. Siten merkittävien vaikutusten arviointivaade ei koske maakuntakaavan laatimista.

Yhteenvedona maakuntakaavaehdotuksen vaikutuksista Natura 2000 -verkostoon voidaan todeta että kaavaehdotuksella ei osoiteta uusia aluevarauksia, merkintöjä tai määräyksiä jotka todennäköisesti merkittävästi heikentäisivät valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luontoarvoja joiden vuoksi alue on kyseiseen verkostoon mukaan otettu. Natura-alueisiin mahdollisesti merkittävämmiin vaikuttavat aluevaraukset kuten Kokkolan laivaväylä ja teollisuustoiminnot ovat toteavia merkintöjä eivätkä siten edellytä LS-lain mukaista Natura-arviointia.

7.6 Kaavan vaikutusten yhteenvedo

Maakuntakaava vaikuttaa erityisen myönteisesti ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön lähes kaikilla tutkituilla osa-alueilla. Myös kaavan vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen ja talouteen on myönteinen. Maakuntakaavan runsaat maisema- ja kulttuurialuevaraukset ylläpitävät viihtyisää ja monipuolista elinympäristöä ja luovat samalla edellytyksiä matkailuun ja virkistykseen liittyvien elinkeinojen kehittämiseen.

Laajat suojelualuevaraukset aiheuttavat mahdollisia ristiriitoja muun alueellisen kehittämistoiminnan kanssa. Ne on huomioitava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavan haitalliset vaikutukset ovat seurausta suurimmista infrastruktuurihankkeista, jotka vaikuttavat haitallisesti elolliseen ja elottomaan luontoon sekä kaupunkikuvaan ja maisemaan.

Taulukko 2. Maakuntakaavan yhteenvedon vaikutusmatriisi

	Ihmisten elinolot ja elinympäristö	Maa- ja kalloperä, vesi, ilma ja ilmasto	Kasvi- ja eläinlajit, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarat	Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne	Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö	Talous
+	Todennäköisiä positiivisia vaikutuksia					
⊕	Todennäköisiä erittäin myönteisiä vaikutuksia					
-	Todennäköisiä haitallisia vaikutuksia					
⊖	Todennäköisiä erittäin negatiivisia vaikutuksia					
□	Ei merkittäviä vaikutuksia					
!	Mahdollinen ristiriita					
Maakuntakeskus Kokkola						
Kaupungin kehittäminen maakuntakeskuksena	⊕			⊕!	+	⊕
Liikenneyhteyksien kehittäminen	+	-	-	+!	-	⊕
Kaupungin viheryhteyksien kehittäminen	⊕	+	+	+	+	
Kulttuuriympäristön ja maiseman vaaliminen	+	+	+	+	⊕	+
Lestijokivarsi						
Maisema- ja kulttuuriympäristön hoito	⊕!	⊕	⊕!	-	⊕	⊕!
Alueen keskustaajamien kehittäminen	⊕	-	-	+	-	⊕
Vattajanniemi						
Yleiset virkistysmahdollisuudet	⊕	-	-	+	+	⊕
Luonnonsuojelu, maisema-arvot	⊕!	⊕	⊕		⊕	⊕!
Puolustusvoimien tarpeet	-	⊖	⊖		-	-
Vetelin Sillanpään - Sulkaharjun alue						
Pohjoisosan virkistys- ja luontomatkailualue	⊕	+	+		+	+
Eteläisen osan moottoriturheilualue	-	-	-	-	-	⊕
Valtatie 8 liikennekäytävä						
Kokkolan ohitustie	+	-	-	+	-	⊕!
Nykyisen väylän kehittäminen	+	-	-	-	-	⊕
Rannikko- ja saaristoalue						
Rannikko- ja saaristoalue	+	⊕	⊕	-	⊕	⊕!
Kaustinen-Veteli-akseli ja Perhojokilaakso						
Kaustinen-Veteli-akseli ja Perhojokilaakso	⊕	+	+	-	⊕	+
Suurjännitelinjakäytävä						
Suurjännitelinjakäytävä	-	-	-	+	-	+
Arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet: Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki- Hangasneva-Säästöpiirineva						
Arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet: Ullavanjärvi, Töppösenluolikko, Penninkijoki- Hangasneva-Säästöpiirineva	+	⊕	⊕	-	⊕	

7.6.1 Rakenteelliset vaikutukset

Yhdyskuntarakenteen eheytyminen

Maakuntakaava mahdollistaa yhdyskuntarakenteen eheytyksen. Taajamien osoitetut laajenemissuunnat pääosin tukeutuvat olemassa olevaan infrastruktuuriin. Lisäksi maakuntakaavasta on poistettu vahvistetussa seutukaavassa olleita ylimitoitettuja asuinalueita. Kokkolassa palveluita ja työssäkäyntialueita pyritään ohjaamaan yhdyskuntarakennetta eheyttävällä tavalla.

Kokonaisliikennesuorite

Kaavan sisältämät liikennealuevaraukset parantavat maakunnallisesti tärkeiden tieväylien ja radan välityskapasiteettia. Merkittävää vaikutusta kokonaisliikennesuoritteeseen maakuntakaavalla ei kuitenkaan ole. Kokkolan ohitustien rakentaminen vastaa odotettavaan liikennemäärien yleiseen kasvuun. Julkisen liikenteen suoritteeseen kaavalla ei ole välitöntä vaikutusta. Kevyen liikenteen suoritteesta kaava todennäköisesti lisää, sillä kaava sisältää useita varauksia kevyen liikenteen yhteystarpeille.

7.6.2 Verkostoihin liittyvät vaikutukset

Virkistysalueverkosto

Maakuntakaava edistää etenkin Kokkolassa taajamarakenteeseen hyvin tukeutuvia viheryhteystarpeita. Kaavassa osoitetut virkistysalueet ovat pääosin hyvin saavutettavissa vaikuttaen myönteisesti ihmisten elinympäristöjen viihtyisyyteen ja monipuolisuuteen.

Liikenneverkosto

Maakuntakaavan osoittama liikenneverkosto ohjaa raskasta liikennettä aiempaa paremmin pois Kokkolan keskustan alueilta. Kaava parantaa liikenteen sujuvuutta myös Kannuksen ja Himangan taajamissa.

Naturaverkosto

Kaava tukee Natura-alueiden luonnonarvojen säilymistä. Suurimmalle osalle alueista on osoitettu suojeluvaraus ja muuta alueidenkäyttöä ei ole läheisyydessä ohjattu maakuntakaavalla. Näin ollen vaikutuksia ei aiheudu. Toisen ryhmän alueita muodostavat ne kohteet, joiden läheisyyteen osoitettu alueidenkäyttö muuttaa nykytilannetta, mutta todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia niille luonnonarvoille, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura-verkoston, ei aiheudu. Kolmantena ovat ne alueet, joiden läheisyyteen osoitettavalle maankäytölle on annettava reunaehdoja tai joiden jatkosuunnittelussa tulee laatia tarkempia selvityksiä. Reunaehdoja on asetettu kaavamääräyksissä, jotka edellyttävät toimintojen suunnittelua ja sijoittamista siten etteivät Naturan perusteena olevat luontoarvot vaarannu.

8 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUSMENETTELY

Vuorovaikutus, keskeiset neuvottelut sekä kaavoituksen eteneminen on kuvattu liitteessä 2. Lisäksi valmisteluvaiheen kuulemista on selvitty kohdassa 5.2.

9 MAAKUNTAKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Maakuntakaava toteutuminen tapahtuu välillisesti, lähinnä alempiasteisen kuntakaavoituksen ja viranomaisten edistämismenettelyn kautta.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 32.1§).

Maakuntakaava ei kuitenkaan ole voimassa yksityiskohtaisemman oikeusvaikutteisen kaavan alueella muutoin kuin näiden kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista (MRL 32.2§). Maakuntakaavan huomioon ottaminen ja edistämismenettely koskee kaikkia sellaisia valtion ja kunnan viranomaisia, joilla on katsottava olevan alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Velvoite koskee myös valtion liikelaitoksia. On huomattava että kaavan edistämismenettelyn tulee näkyä myös viranomaisten ohjaamien tukitoimien kautta.

Maakuntakaava, niin kuin maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset suunnitelmat muutoinkin, on otettava huomioon myös kun suunnitellaan ja päätetään muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä siten kuin erityislaissa säädetään. Tässä suhteessa keskeisiä lakeja ovat ympäristösuojelulaki, tielaki, maa-aineslaki, vesilaki, metsälaki, jätelaki ja rakennussuojelulaki.

Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä. Ratalinjat ja energiaverkot toteutetaan yleensä lunastuslakien perusteella.

Keski-Pohjanmaan liitolla on Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan laatimisvastuu ja siten myös velvoite seurata kaavan toteutumista ja antaa ohjeita kaavan tulkitsemiseksi. Käytännössä liitto antaa asiaan liittyviä lausuntoja sekä osallistuu eri viranomaistahojen järjestämiin neuvotteluihin.

Maakuntakaavan toteuttavat keskeiset viranomaistahot ja säädökset eri aihekokonaisuuksien osalta on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3 .Toteutuksen keskeiset viranomaistahot ja säädökset

Aihekokonaisuus	Säädös	Viranomainen	Menettelytapa
Kehittämisen kohdealueet	MRL	Kunta	Kaavoitus
Taajamatoimintojen (A) ja keskustatoimintojen (C) alueet , kylä (at), yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta	MRL	Kunta	Kaavoitus
Ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alue (TT), teollisuus ja varastoalue (t)	MRL Ymp.suoj.laki	Kunta Ymp.keskus / ymp.lupavirasto	Kaavoitus Ympäristölupa
Virkistysalueet ja kohteet (V); Viheryhteystarve	MRL + Erillislain- säädäntö	Useita	Useita
Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue	MRL (Luonnonsuojelu- laki)	Kunta	Kaavoitus
Suojelualueet (S), luonnonsuojelualueet (SL)	Luonnonsuojelu- laki, MRL, vesil., Koskiensuoj.l.	Ymp.keskus	Rauhoitus / Lunastus / Suojelu
Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue	Ympäristönsuojel- ulaki	Ymp.keskus	Suojelu- suunnitelma
Muinaismuistokohde	Muinaismuisto- laki	Museovirasto	Rauhoitus
Nykyiset ja eri merkinnöin kehitettävät tiet	MRL Tielaki	Tiehallinto	Kaavoitus / Tiesuunnitelmat
Laiva- ja veneväylät sekä vesiliikenteen yhteystarve	Vesilaki	Merenkulku- laitos	Vesilain mukainen lupa
Pääjohto tai linja, suurjännitelinjan yhteystarve	Lunastuslaki	Lunastuslupaha- kemukset esittelee KTM; Maanmittaus- laitos vastaa lunastustoimitu- ksesta	Lunastustoimitus

10 SEURANTA JA JATKOSUUNNITTELU

10.1 Keskeiset epävarmuustekijät

Maakuntakaavan keskeiset epävarmuustekijät liittyvät kehittämisalueiden suunnitteluvaiheen toteutumiseen ja tiestölle osoitettujen kehittämistarpeiden aikajänteeseen ja rahoitukseen. Epävarmuutta aiheuttaa myös maakuntakaavan joustavuus sellaisissa uusissa tilanteissa, joista ei kaavan laadinnan yhteydessä ole ollut tietoa.

10.2 Seurannan järjestäminen

Maakuntakaavan toteutuksen seuranta perustuu viranomaisneuvottelujen ja lausuntopyyntöjen yhteydessä kirjattavaan alempiasteisen suunnittelun ja muun maankäytön seurantaan. Tarpeen mukaan liiton edustaja osallistuu kunnissa pidettäviin, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin kehittämiskeskusteluihin tai järjestää neuvotteluja erikseen. Kertyneen materiaalin pohjalta laaditaan vuosittainen seurantakatsaus, joka tuottaa samalla tietopohjaa maakuntakaavan seuraavia vaihe- ja osakaavoja varten.

10.3 Jatkosuunnittelu

Maakuntakaavan 1. vaihekaavan vahvistamisen jälkeen Keski-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen jatkosuunnittelu etenee alustavan suunnitelman pohjalta taulukon 4 mukaisesti.

Taulukko 4. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan jatkosuunnittelu

Valmistelu	Vaihekaava	Vahvistuminen (tavoite)
2001 - 2003	Tuulivoima ja turvevarat; Selvitys palveluiden saatavuudesta ja keskustojen ulkopuolelle sijoittuvista vähittäiskaupan suuryksiköistä.	2003
2001 - 2003	Maakuntasuunnitelman laatiminen; tavoiteltava tulevaisuuden kuva, ennusteet	
2002 – 2004	Liikenne, vesi- ja jätehuolto	2005
2003 – 2005	Maa-ainesvarat	2006
2004 – 2006	Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat, suojelualueiden ulkopuoliset kohteet ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät muinaismuistot ja muut kohteet	2007
2005 – 2009	Keski-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava (edelliset vaihekaavat + tarkistukset)	2010